

Isä kasvattajana ja roolimallina

Isien kokemuksia oman isänsä
vaikutuksesta isyyteensä

LAHDEN
AMMATTIKORKEAKOULU
Sosiaali- ja terveysala
Hoitotyön koulutusohjelma
Sairaanhoitajan
suuntautumisvaihtoehto
Opinnäytetyö
Syksy 2016
Noora Villa

Lahden ammattikorkeakoulu
Hoitotyön koulutusohjelma

VILLA, NOORA:

Isä kasvattajana ja roolimallina

Isien kokemuksia oman isänsä vaikutuksesta isyyteensä

Sairaanhoitajan suuntautumisvaihtoehdon opinnäytetyö, 44 sivua, 4
liitesivua

Syksy 2016

TIIVISTELMÄ

Opinnäytetyöni tavoitteena oli kerätä tietoa isiltä, miten he kokevat oman isänsä vaikuttaneen omaan isyyteensä. Tiedonantajat tulivat yhteistyökumppanini, Ensi- ja turvakotien liiton jäsenyhdistyksen, Tampereen perhetupien kautta. Perhetupiin kuuluu Hervantatupa, Annantupa ja Linnainmaatupa. Opinnäytetyöni tarkoituksena oli tuottaa isille tietoa, jonka avulla he pystyvät ymmärtämään isyyttään ja näkemään laajemmin isän rooliaan ja kasvatustapiaan, joita he antavat lapsilleen jokapäiväisessä vuorovaikutuksessa.

Keräsin tietoni laadullisesti kyselomakkeilla, joita jaoin tuville yhteensä 75 kappaletta. Perhetuvat jakoivat lomakkeita heillä käyville isille. Tupien kautta kyselylomakkeeni saavutti monet isät, mutta vastauksia palautui ainoastaan kuusi kappaletta.

Sain kerättyä kuitenkin tietoa, miten tiedonantajani kokevat oman isänsä ja miten se on vaikuttanut heidän omaan isyyteensä. Sain muutamia yhteneväisyyksiä, mitä ei haluttaisi siirtää omaan kasvatustapaan ja mitä taas haluttaisiin pitää omassa tavassaan käyttäytyä. Etäinen, työtä paljon tekevä, mutta kuitenkin rakastava, perheensä eteen kaikkensa tekevä isä, on yhteenvetona kuvaava tiedonantajieni antamaan isän malliin.

Asiasanat: isyys, ylisukupolvisuus, vanhemmuus, lapsuus

Lahti University of Applied Sciences
Degree Programme in Nursing

VILLA, NOORA:

The father as an educator and a role model

Father's experiences of their own father's influence on their paternity

Bachelor's Thesis in Public Health Nursing 44 pages, 4 pages of
appendices

Autumn 2016

ABSTRACT

The aim of my thesis was to gather information from fathers, how they perceive their father's influence on their fatherhood. My target group came from my partner's, Ensi- ja turvakotien liitto member corporation Tampere's family houses. There are three family houses; Hervantatupa, Annantupa and Linnainmaatupa. The objective of my thesis is product information to fathers, which will help them to understand their fatherhood and the effects of their behavior and education on their children.

I distributed 75 questionnaires to family houses and received a total of 7 answers from fathers.

I gathered information about how fathers feel about their own fathers and the relationships with them. I got some similarities of answers so I was able to make some conclusions. A little distant, hardworking, but loving and doing everything for his family is the kind of father role model that the respondents described.

Key words: fatherhood, over generational, paternity, childhood

SISÄLLYS

JOHDANTO	1
1 LAPSUUDEN MERKITYS AIKUISUUDESSA	3
1.1 Varhainen vuorovaikutus	4
1.2 Kiintymyssuhde	5
1.3 Kiintymyssuhteen vaikutus aikuisuuteen	6
2 ISYYS	8
2.1 Isyyden ylisukupolvisuus	9
2.2 Ylisukupolvisuuden trauma ja tunnettaakka	11
2.3 Miehestä isäksi	12
2.4 Isä kasvattajana ja roolimallina	13
2.4.1 Roolimalli	13
2.4.2 Riittävä vanhemmuus	14
2.5 Isä, olet tärkeä	16
3 ISÄTYÖ	19
3.1 Ensi- ja turvakotien liitto	19
3.2 Neuvola	20
3.3 Perhevalmennus	21
3.4 Kelan isyysvapaa ja isyysloma	21
4 OPINNÄYTETYÖN TAVOITE JA TARKOITUS	23
5 TIEDONHAKU JA LUOTETTAVUUS	24
6 TULOKSET JA ANALYSOINTI	26
6.1 Kyselylomake	26
6.2 Tiedonkeruun tulokset ja analysointi	27
7 POHDINTA	32
7.1 Eettisyys ja luotettavuus	34
7.2 Opinnäytetyö prosessina	34
LÄHTEET	37
LIITTEET	43

JOHDANTO

Jo pelkkänä sanana "isä" herättää kaikissa varmasti omanlaisia tunteita, jotka kumpuavat pääsääntöisesti omasta isä-kokemuksesta. On isä ollut sitten läsnä, poissaoleva, kylmä ja tunteeton tai lämmin ja hellä, herättää se aina kokijassa tunteen, yleensä sellaisen tunteen, jollaisen isä on itsestään antanut.

Kiinnostuin aiheesta Isä kasvattajana ja roolimallina omasta vanhemmuuden kokemuksestani. Saadessamme puolisoni kanssa tyttären 2015 alkuvuonna keskustelimme paljon kasvatuksesta, jota haluamme tarjota tyttarellemme. Esiin nousi paljon omien lapsuuden kokemusten kasvatusta perheissämme. Puhuimme, mitä emme halua toistaa omasta lapsuudestamme meidän tyttäreemme kanssa sekä siitä, mitä asioita haluamme tuoda omilta vanhemmiltamme oman tyttäreemme arkeen.

Aiheena isyys alkoi kiinnostaa minua enemmän, sillä asiasta on alettu vasta viime vuosikymmenen aikana puhumaan enemmän. Isyyttä ja isyyden suurta merkitystä lapseen ja hänen kehitykseen on vasta alettu ymmärtää. Äiti ei ole ainoa ihminen, joka vaikuttaa lapsen henkiseen hyvinvointiin, vaan isä on yhtä tärkeä.

Nykyään me elämme vahvasti psykologian läpitunkemassa kulttuurissa, jossa jokaiselle psyykkisen tilan oireelle tai käytöksen piirteelle on jokin diagnoosi. Yleensä oireiden syyt haetaan ensimmäisenä lapsuudesta. Meille on opetettu tämä tapa ajatella. Syyttävän sormen voi useimmiten osoittaa ensimmäisenä kohti vanhempia. Toki asiaa ei voi kokonaan kiistää. Traumaattiset ja vaikeat lapsuuden kokemukset jättävät väistämättä jälkensä meihin. Länsimaisen psykologian mukaan lapsi on hauras ja tarvitsee terveeksi yksilöksi kasvaakseen ihanteellista äitiä ja läsnä olevaa isää. Mutta voiko ja saako kaikesta syyttää lapsuuttaan ja vanhempiaan? (Furman 2010, 13, 23.)

Nykypäivän vanhemmuus ei ole helppoa, sillä vanhemmille on paljon vaatimuksia. Täytyy pärjätä töissä, menestyä, täytyy olla harrastuksia sekä

pitää itsensä hyvässä fyysisessä kunnossa. Täytyy pitää yhteyttä ystäviinsä, ottaa omaa aikaa, pitää koti siistinä ja sisustettuna. Täytyy olla sataprosenttisesti läsnä lasten kanssa, viedä lapsia harrastuksiin, leikkiä ja touhuta heidän kanssaan, kasvattaa heidät tietyllä tavalla ja toimia heidän kanssaan tietyin tavoin. Tällaiseen eivät vuorokauden tunnit riitä, sillä uupunutkaan ei saisi olla.

Opinnäytetyössäni käsittelen isyyttä ja tutkin, miten isät kokevat omien isiensä vaikuttaneen heidän isyyteensä. Haen yhteneväisyyksiä eri ihmisten kokemuksista, millaisia toimintatapoja heidän isien käytöksestä on jäänyt kasvatus- ja käytösmalleihin sekä millaisia toiminta tapoja ei haluttaisi siirtää jälkipolville malliksi.

1 LAPSUUDEN MERKITYS AIKUISUUDESSA

Lapsuus on ainutkertainen elämän vaihe, jolloin kaikki on mahdollista ja eletään ilman huolia. Se on myös seikkailu, jossa löydetään paljon uutta, se on tapahtumarikas, yllätyksellinen ja jännittävä. Lapsuus on myös matka kohti tuntematonta päämäärää, joka on täynnä opettavaisia käännteitä ja yllätyksiä. Lapsille lapsuus on arvokasta, jos hän saa olla lapsi; pieni ja hoivattu. Lapsuuden arvokkuus on ainoastaan mahdollista, jos me aikuiset teemme sen lapsillemme mahdolliseksi. (Tamminen 2004, 145 – 148; Alasuutari & Nummenmaa 2008, 24 – 28.)

Lapsuus on itsestään selvä ja väistämätön osa ihmisen elämää. Jokainen aloittaa elämänsä lapsena. Lapsi on yksilöllisenä ja ainutkertaisena ihmisenä aina jollekin arvokas, usein korvaamaton. Lapsuus on yksilön oman elämän kannalta merkityksellisin, sillä moderni psykologia ja psykiatriakin pitää lapsuutta vaikuttavampana elämän jaksona. Henkiset voimavarat, identiteetti eli kokemus itsestä sekä itsetunto, oppimiskyky ja vuorovaikutustaidot muotoutuvat lapsuudessa. Lapsella on mahdollisuus saada kasvaa, oppia, tutkia, tehdä itse, yrittää ja kehittyä turvallisessa ympäristössä, turvallisen aikuisen sylin läheisyydessä. (Tamminen 2004, 145 - 148.)

Lapsen hyvinvointiin vaikuttavat monet tekijät, kuten biologiset (perimä), psyykkiset, esimerkiksi itsesäätely- ja sietokyky sekä kyky kohdata vastoinkäymisiä. Sosiaalisia tekijöitä ovat esimerkiksi sosiaaliset taidot ja kyky luoda ystävyysuhteita. Varhaiset negatiiviset kokemukset saattavat muuttaa aivojen rakennetta ja toimintaa. Juha Veijola (1990) on tutkinut väitöskirjassaan lapsuuden kokemusten vaikutusta aikuisuuden mielenterveyteen. Tutkimuksen johtopäätöksistä voidaan tehdä yhteenvetona, että lapsuuden aikaiset hyvät ihmissuhteet, äiti- ja isäsuhde, kodin yleinen hyvä ilmapiiri, myös vanhempien keskeinen suhde, ja lapsen runsas ystäväpiiri, vanhempien psyykkinen oireettomuus sekä vanhempien kohtalainen tai hyvä sosiaalinen asema vaikuttavat positiivisesti aikuisiän mielenterveyteen. (Minkkinen 2015; Veijola 1990 Hermansson 2012 mukaan).

Vanhemmat voivat omalla käytöksellään ja huolenpidollaan suojata lasta pitkälle elämässään, vaikka perheen ja lapsen elämässä olisikin joitakin riskejä, esimerkiksi huonompi taloudellinen tila. Erilaiset suojaavat tekijät voivat turvata kasvun, joista tärkeimpiä ovat edelläkin mainitut myönteiset ihmissuhteet, sekä onnistumisen kokemukset esimerkiksi koulussa tai harrastuksissa. Pärjäävyyden tunne lapselle syntyy koetusta hyväksynnästä, kannustavuudesta, keskustelelevasta ja kuuntelevasta ohjauksesta, johdonmukaisuudesta, kiinnostuneisuudesta sekä myönteisestä asenteesta häntä kohtaan. (Terveysten ja hyvinvoinnin laitos 2016.)

1.1 Varhainen vuorovaikutus

Varhaisella vuorovaikutuksella tarkoitetaan kaikkea lapsen ja vanhempien yhdessä tekemistä ja kokemista ensivuosina. Riittävän hyvä vuorovaikutussuhde lapsen ja vanhempien välillä on nykytiedon valossa erityisen tärkeää. Hyvä vuorovaikutus tukee aivojen toiminnan kehittymistä ja psyykkistä terveyttä, jolla tarkoitetaan psyykkisten häiriöiden puuttumista, tasapainoista ja hyvää elämää. Lapsen ja vanhemman välinen vuorovaikutus on myös edellytys lapsen neurobiologian, tunne-elämän sekä kognitiivisten ja sosiaalisten taitojen kehittymiselle (Hermansson 2012; Puura & Hastrup 2015; Mannerheimin lastensuojeluliitto 2016a.)

Kun vanhempi on herkkä vauvansa ja pienen lapsensa viesteille, tulkitsee niitä lapsen tarpeiden kannalta oikein ja vastaa niihin johdonmukaisesti, lapselle rakentuu mielikuva, että hän on tärkeä ja hänestä pidetään huolta. Tämä perusturvallisuuden ja luottamuksen kokemus heijastuu lapsen myöhempiinkin ihmissuhteisiin ja luo pohjaa hyvälle itsetunnolle ja minäkuvalle sekä kehittää empatiakykyä. Kun perusturvallisuus on kunnossa, lapsi uskaltautuu rohkeasti tutkimaan ympäristöään ja oppimaan uutta. Tarvittaessa hän hakeutuu takaisin vanhempansa luo turvaan. Jos lapsen tarpeet on laiminlyöty jatkuvasti tai niihin on vastattu hyvin sattumanvaraisesti ja arvaamattomasti, lapsen on ollut vaikea oppia

luottamaan elämään tai itseensääkään. Lapsen kehitykselle on tärkeää, että hän voi solmia pysyvän ja pitkäkestoisen tunnesuhteen häntä hoitavaan aikuiseen, tavallisimmin äitiin ja isään. Lapsen ja vanhemman välille syntyy kiintymyssuhde, joka muotoutuu ja vahvistuu yhteisissä arjen tekemisissä. (Mannerheimin lastensuojeluliitto 2016a).

1.2 Kiintymyssuhde

Ensimmäisenä kiintymyssuhdeteorian esitteli brittiläinen psykiatri ja psykoanalytikko John Bowlbyn. Teoriaa laajensi Mary Main ja psykologi Mary Ainsworth. Kiintymyssuhdeteorია on jaettu kahteen eri malliin, turvalliseen ja turvattomaan. Bowlbyn mukaan kiintymyskäyttäytymistä täydentää tutkiva käyttäytyminen silloin, kun lapsi kokee olevansa turvassa. Varhaisten kokemusten pohjalta kehittyi lapsen sisäinen työskentelymalli, eli kognitiivinen malli, joka vaikuttaa vanhempana ihmissuhteisiin. (Golding 2014, 38.)

Turvallisen kiintymyssuhteen edellytys täytetään lapsen ensimmäisenä elinvuotena. Tällöin lapsen fyysisiin ja psyykkisiin tarpeisiin on vastattu tarpeeksi hyvin vanhemman taikka hoitajan taholta. Lapsi luottaa vanhemman turvaan ja uskaltaa tutkia ympäristöään rohkeasti. Lapsi oppii itsenäisesti säätelemään tunteitaan ja stressiään. (Ahlström 2015, 187 - 188.)

Täytyy muistaa, että vaikka lapsi olisikin turvattomasti kiintynyt vanhempaansa, on hän silti kiinnittynyt tähän. Lapsi kiintyy aina vanhempaansa selvitäkseen hengissä. Turvattomissa kiintymyssuhteissa tunteiden ja järjen käyttö ei ole tasapainossa. Tämä kiintymyssuhdemalli on jaettu kolmeen erilaiseen kiintymyssuhteeseen: välttelevään, ristiriitaiseen ja jäsentymättömään. (Sinkkonen 2004; Broberg ym. 2005; Ahlström 2015, 188.)

Välttelevässä kiintymyssuhteessa lapsi on oppinut, ettei hän saa tunne ilmauksiinsa vanhemmalta vastakaikua, joten hän on oppinut olemaan ilmaisematta tunteitaan. Hän välttelee kontaktia ja näyttää pärjäävänsä

ilman hoitajaa. Hän käyttää enemmän järkeä ja logiikkaa toiminnassaan. Ääritapauksissa hän menettää yhteytensä tunteisiinsa kokonaan. (Sinkkonen 2004; Ahlström 2015, 188.)

Ristiriitaisen kiintymyssuhteen taustalla on kokemus vanhemman kasvatuksesta, joka on impulsiivinen ja epäjohdonmukainen. Lapsi kokee saavansa huomiota ja turvaa, kun vanhemmalle sopii. Suhteessa mennään enemmän vanhemman ehdoilla kuin lapsen. Lapsi on oppinut, että paras tapa saada huomiota on intensiivinen tunteiden ilmaisu, joka voi olla provosoivaa kiusantekoa tai raivokohtaus. Lapsen sisällä sekoittuu koko ajan positiivisia ja negatiivisia tunnetiloja, sillä hän ei tiedä, mitä vanhemmalta odottaa. (Sinkkonen 2004; Ahlström 2015, 188.)

Jäsentymätön kiintymyssuhde on kaikista ikävin kiintymyssuhdemalli. Tässä lapsen ja vanhemman vuorovaikutus rakentuu pelon varaan. Tällainen suhde syntyy, kun vanhempi on lapselle samaan aikaan turvan sekä pelon lähde. Tällaisen kiintymyssuhteen taustalla on useimmiten fyysinen ja/tai psyykinen väkivalta, seksuaalinen hyväksikäyttö, vanhempien psyykkiset ongelmat tai päihteiden käyttö. Myös vanhempien omat selvittämättömät traumat ja kokemukset saattavat siirtyä lapseen, jotka altistavat tälle kiintymyssuhteelle. (Ahlström 2015, 188 - 189.)

1.3 Kiintymyssuhteen vaikutus aikuisuuteen

Kiintymyssuhde muodostaa perustan, jolta lapsi suuntautuu ympäristöä tutkivaan käyttäytymiseen. Kiintymyssuhde toimii mallina tärkeiden ihmissuhteiden muodostumiselle. Turvallisesti kiintynyt lapsi luottaa, esimerkiksi parisuhteessa tulevana rakastetuksi ja ovat valmiita sitoutumaan, kun taas ristiriitaisesti kiintyneet lapset saattavat takertua kumppaniinsa menettämisen pelossa. He reagoivat helposti hylkäämisen tai torjumisen merkkeihin. He myös saattavat olla vanhempina epävarmoja ja ristiriitaisia. (Martin ym. 2011; Golding 2014; Korpela 2015.)

Välittelevästi kiintynyt lapsi ei uskalla aikuisena edes päästää toista ihmistä lähelleen, eikä uskalla rakastua ennen kuin on täysin varma omista

ja toisen osapuolen tunteista. Hän on myös vaikea luottaa kumppaniinsa. Hän on oppinut toimimaan pääsääntöisesti järjellä, jolloin hän saattaa vaikuttaa kylmältä ja irralliselta. Vanhempana hän reagoi helposti ainoastaan vauvan negatiivisiin tunteisiin, sillä hän tuntee ahdistusta omasta vanhemmuudestaan ja vähättelee vauvan kiintymistarpeita. (Golding 2014; Korpela 2015.)

Sinkkonen kirjoittaa Duodecimin artikkelissaan (2004) kiintymyssuhdemallin siirtymisestä sukupolvelta seuraavalle. Fonagy ym. (1991) tutkimukset osoittivat, että tasapainoisilla aikuisilla on muita useammin turvallisesti kiintyneitä lapsia ja turvallisesti kiintyneet lapset arvostavat aikuisena ihmissuhteita ja kykenevät tarjoamaan turvaa omille lapsilleen. Jos lasten kasvuolosuhteet ovat hyvät, kasvatusmallitkin pysyvät usein muuttumattomina. Kiintymyssuhdemallien jatkuvuuteen vaikuttaa myös lapsien suhde muihin ihmisiin kuin äitiin. Lapsilla on erillinen kiintymyssuhde äitiin ja isään. Suhteet eivät aina ole samanlaisia, mutta ne voivat tasapainottaa toisiaan. (Sinkkonen 2004; Fonagy ym. 1991, Golding 2014 mukaan.)

2 ISYYS

Isällä tarkoitetaan yleisesti puhekielessä lapsen miespuolista huoltajaa ja isyydellä miehen vanhemmuutta. Yhteiskunnan ja perhemuotojen muuttuessa ”isällä” on useampikin merkitys. Nykyään lapsella saattaa olla useampikin isän malli, kun on uusioperheitä tai biologinen isä ei ole ollenkaan mukana lapsen elämässä. Isyys on jaettu neljään eri malliin; biologiseen, juridiseen, sosiaalisen ja psykologiseen. (Eerola & Mykkänen 2014, 10 - 11.)

Biologinen isyys tarkoittaa miehen ja lapsen biologista suhdetta, joka on alkanut, kun miehen siittiö on hedelmöittänyt naisen munasolun. Yleisesti biologista isää pidetään oikeutetuimpana lapseen, mutta biologisuus on vain pieni osa isyyttä. Juridinen isyys tarkoittaa laillisia velvollisuuksia ja oikeuksia lapseen, jotka saadaan avioliitossa isyysolettamuksen kautta, isyyden tunnustamisella avoliitossa taikka adoptiolla. Lapsella on myös juridinen oikeus isäänsä, eli perintöoikeus. Sosiaalisella isyydellä tarkoitetaan suhdetta, joka syntyy lapsen kanssa elämisestä, yhdessä olemisesta ja huolehtimisesta. Psykologisella isyydellä taas tarkoitetaan, kun isäsuhde perustuu kiintymykseen ja tunteeseen. Tällöin isällä on tunne, että hän on lapsen isä ja lapsella on vastaavasti tunne, isän olevan hänen isänsä. Nämä mallit eivät sulje pois toisiaan, vaan ennemminkin kuvaavat isyyden monimuotoisuutta. Monestihan yksi mies toimii lapselleen, jokaisessa isyyden mallissa. Kaikista merkityksellisemmät isyyden muodot, lapsen kasvua ja kehitystä ajatellen ovat psykologinen ja sosiaalinen isyys. (Eerola & Mykkänen 2014, 11.)

Isyyttä on jaettu isä-lapsisuhteen perusteella vahvistavaan ja ohenevaan isyyteen. Vahvistuva isyys mahdollistaa hyvän isä-lapsisuhteen ja vahvistaa isän roolia toisena lapsen vanhempana. Vahvistavassa isyydessä isä on läsnä, hoivaa lapsia, kantaa vastuun ja on saatavilla lapsilleen. Vastakohta vahvistuvalla isyydelle on oheneva isyys, joka on pääsääntöisesti ainoastaan biologista ja juridista. Ohut isyys on jaettu rakenteelliseen ja toiminnalliseen isän toimijuuteen. Rakenteellinen ohut isyys tulee, kun perheessä on isättömyyttä. Tässä isä ei välttämättä asu

samassa asunnossa taikka isää ei ole ollenkaan. Toiminnallinen ohut isyys taas tarkoittaa, kun isä on olemassa ja kuuluu perheeseen, muttei ole läsnä, on paljon pois, isäsuhde on etäinen ja yhdessä olo on satunnaista ja pinnallista. (Huttunen 2014, 183; Ensi- ja turvakotien liitto 2016b.)

2.1 Isyyden ylisukupolvisuus

Ylisukupolvisuus tarkoittaa tiedostamatonta ja tietoista sukupolvelta toiselle siirtyvää omaa psyykkistä tietoisuutta sekä kykyä ymmärtää omien kognitiivisten ja sosiaalisten kokemusten sisältöä, jotka vaikuttavat yksilön identiteettiin, eli siihen millaiseksi yksilö käsittää itsensä, rooleihin ja yksilölliseen kasvuun, kehitykseen sekä pyrkimykseen tulla omaksi itsekseen. Yksilön kokemukseen omasta itsestään vaikuttavat historia, kulttuuri, yhteiskunnalliset tekijät, ajan ilmapiiri, aikaisemmat kokemukset, perhe ja parisuhde. (Tuhkasaari 2013, 19; Tieteen termipankki 2016.)

Suomalaista miehyyttä on varjostanut sukupolvien ajan puhumattomuuden ja tunteettomuuden ilmapiiri. Tämä ei tarkoita, etteikö miehillä olisi tunteita, vaan sitä, etteivät he ole osanneet puhua tunteistaan. Varsinkin ahdistavat, mieltä painavat asiat, ovat vaikeita puhuttavaksi miehille, jopa oman puolison kanssa. Jotkut alustavat suomalaiset tutkimukset ovat todenneet välttämishakuisen kiintymyssuhteen tyypilliseksi suomalaisille miehille. Tällöin on opittu pitämään säästöliekillä lähisuhteissa viriävät tunteet ja pidättelemään rakkauden ja hellyyden osoituksista. Vaikenevia miehiä on nuoremmissakin sukupolvissa, vaikka monet miehet ovat jo ottaneet tunteista puhumisen asiakseen. He ovat huomanneet, että jaettu taakka on helpompi kantaa. Tämä vaikenemisen ilmapiiri on huolestuttavinta, sillä nämä miehet ovat myös isiä. Väistämättä vaikenevat ja vakavat miehet siirtävät tällaisen miehen mallin omalle pojalleen ja tämä tapa elää siirtyy sukupolvelta toiselle. (Hautamäki 2008, 124; Hämäläinen 2010, 25 - 27.)

Tällaista tunteiden puhumisen hankaluutta ja vaikeutta pukea tunteita sanoiksi kutsutaan aleksitymiaksi. 1970-luvulla Harvardin yliopiston professori Peter Sifneos nosti tämän käsitteen ensimmäistä kertaa esille.

Väestötutkimuksen mukaan joka viides suomalainen mies täyttää aleksitymian kriteerit. Näitä ovat taidottomuus lukea muiden ihmisten kasvoja ja tuntemuksia, myös kyky eläytyä, haaveilla ja nähdä unia on heikko. Aleksityymikko ei osaa tiedostaa omia tai toisten tunteita, häntä pidetään helposti tosikkona, etäisenä ja ikävystyttävänä persoonana. (Karlsson 2003.)

Todellista syytä aleksitymian syntyyn ei tiedetä, mutta luultavammin sen taustalla on perinnöllinen aivojen ominaisuus tai jokin psyykinen mekanismi. Psykoanalyttikot ovat etsineet vastausta lapsuuden köyhästä tunne-elämästä ja huonosti toimivista ihmissuhteista. Myös rankkoja kokemuksia pidetään syynä aleksitymiaan, ahdistavassa tilanteessa ihminen ”jäädyyttää” tunteensa. Vaikka tämä ei ole sairaus, niin huono kyky tunnistaa ja käsitellä omia tunteitaan altistaa psyykkisille sairauksille. (Karlsson 2003.)

Usein kotoa opitut kasvatustavat tulevat esiin vasta, kun saa itse lapsia. Esimerkiksi pojat päättävät useasti, ettei heistä tule samanlaisia kuin isistään. Kuitenkin usein omia lapsia saadessaan vanhat kuvat omasta isästään ja se varhainen miehen malli tulee esille. Vanhemmat toimivat suurimman osan aikaa huomaamatta itse, että he tuottavat vain sitä, mitä heidän vanhempansa ovat tehneet heidän kanssaan. Lapsi ei ole tulos vain vanhempiansa ajatuksista, haaveista ja odotuksista, vaan häneen vaikuttaa myös tapa, jolla hänen isovanhempansa ovat käyttäytyneet hänen vanhempiansa lapsuudessa. (Dumas 2008, 44 - 45; Hämäläinen 2010, 25 - 27; Tuhkasaari 2013, 42.)

Isänä oleminen on ennen kaikkea oman isänsä toistamista. Isän tiedostomaton käytös tulee hänen omasta lapsuudestaan, joka on hänelle siirretty. Esimerkiksi isä, joka on kykenemätön keskustelemaan lapsensa kanssa, vaan ainoastaan moittii, kohtelee lasta huonosti ja rankaisee tätä, toistaa ankaruuden ja kylmän tinkimättömyyden, jonka hän on kokenut omassa lapsuudessaan. Isä omaksuu hyvällä omalla tunnolla tuhoavia kasvatustalleja, sillä hän on omassa isässään nähnyt vain tällaisen kasvatus- ja käytösmallin. Isänä voi olla omalla tavallaan isä. Tietoisesti

voi päättää olla ainakin joissakin asioissa erilainen, kuin lapsuudenkodin isä. (Dumas 2008, 44 - 47; Mannerheimin lastensuojeluliitto 2016b.)

Oma lapsi herättää monenlaisia tunteita; iloa, onnea, raivoa, vihaa, kateutta ja tuskastumista. Omat tunteet voivat estää meitä käyttäytymästä kuten haluaisimme ja toivoisimme. Miehen on vaikeampi ylipäättään koskettaa lastaan kuin naisen. Todennäköisesti juuri siitä syystä, ettei häntäkään ole kosketeltu lapsena paljoa. Joidenkin tutkimusten mukaan poikalapsia kosketellaan vähemmän kuin tyttölapsia. Näin toimivat niin äidit kuin isätkin. Välitetäänkö pojille jo vastasyntyneenä perinteistä miehen mallia? Mies ei saa olla avuton ja tarvitseva? Ei ole helppoa antaa itsestään, jotakin sellaista, jota ei ole itsekään saanut, mutta näitä tapoja voi opetella. Kun tietoisesti käsittää, että lapsi tarvitsee läheisyyttä, on helpompi ottaa lapsi syliin ja halata häntä. (Cacciatore & Koiso-Anttila 2009, 55; Mannerheimin lastensuojeluliitto 2016c.)

2.2 Ylisukupolvisuuden trauma ja tunnetaakka

Ylisukupolvisten traumojen ja tunnetaakkojen siirtymiseen vaikuttavat vanhempien käsittelemättömät kokemukset omassa lapsuudessaan. Lapselle todennäköisesti syntyy trauma kokemuksesta, josta hänen vanhempikin on saanut traumaattisen kokemuksen. Vanhemman trauman ei ole tarvinnut syntyä lapsen elinajan aikana, jotta se vaikuttaisi lapseen, vaan traumaattinen kokemus on saattanut käydä jo vanhemman omassa lapsuudessaan. Ylisukupolvisuuden trauman tutkijat ovat esittäneet, että trauman kokenut vanhempi ei kykene säilömään vauvan sietämättömiä tunteita, olemalla tilanteessa itse liian pelokas. Tällöin vauva jää vanhemman trauman tunnesäiliöksi. Yksin ahdistuneena ja hätääntyneenä kantamaan valtavaa psyykkistä taakkaa. (Ahlström 2015, 189, 192 - 193.)

Sukupolvien tunnetaakan siirtyminen näkyy myös konkreettisissa asioissa ja teoissa, joita sukupolvet toistavat. Esimerkiksi käyttäytymis- ja toimintamallit näkyvät elämässämme sukupolvilta perittynä. Emme välttämättä tiedosta näitä perityiksi malliopeiksemme. Harvemmin aikuinen ihminen osaa itsenäisesti yhdistää, esimerkiksi omaa pahaa oloaan tai

ahdistuneisuuttaan, omien vanhempien antamiin tunteisiin. Joskus yksilön on vaikea, jopa yhdistää näitä tunteita johtuvaksi omasta lapsuudestaan. Tunnettaakka saattaa näkyä vakavammin addiktioina, pakkomielteinä, sairauksina, levottomuutena, masennuksena ja neuroottisina oireina. (Hämäläinen 2010, 24, 43 - 44.)

Oman käytöksen ja omien vanhempien käytöksen tunnistaminen on ensimmäinen askel muutokseen vanhempana. Tutkimusten mukaan parhaat suhteet lapsiinsa on niillä vanhemmilla, joilla on ollut hyvä suhde omiin vanhempiinsa, mutta myös niillä, jotka ovat tunnistaneet missä heidän omat vanhemmat ovat toimineet ymmärtämättömästi. (Mannerheimin lastensuojeluliitto 2016c.)

2.3 Miehestä isäksi

Kun miehestä tulee isä, hänen on hyväksyttävä muutos, joka on ehkä hänen elämänsä suurin sellainen. Lapsen syntymän jälkeen monia asia elämässä muuttuu. Esimerkiksi oma rooli, ajankäyttö, taloudellinen tilanne, puoliso ja parisuhde muuttuvat. (Mannerheimin Lastensuojeluliitto 2016b.)

Ennen lapsen syntymää pariskunta on voinut viettää päivän täysin haluammallaan tavalla. Kun lapsi syntyy pariskunnan päivä alkaa toimimaan kolmen tunnin työsyklissä. Tällöin on hyvin tärkeä, että kumpikin vanhemmista nipistää omasta ajastaan, harrastuksistaan ja omista haluistaan. Vanhemmaksi tullessa joutuu asettumaan lapsen asemaan ja herkistymään kuuntelemaan lapsen tarpeita. Vanhemman tulee sietää lapsen riippuvaisuus lähes seuraavat kaksikymmentä vuotta. Jos vanhemman omat tarpeet, kuten mielihyvän tavoittelu, menestyminen, aikaa vievät harrastukset ja raha, ovat todella merkityksellisiä, on vanhemmuus ristiriidassa. Lapsi tarvitsee hellän ja rakastavan vanhemman läsnäoloa. (Cacciatore 2005, 37; Kyrönlampi-Kylmänen 2010, 21.)

Isän kannattaa antaa itselleen aikaa oman vanhemmuuden kasvuun. Äiti kasvaa jo raskausaikana enemmän kiinni lapseen jo hormonienkin

ansioista. Isyys yleensä ymmärretään tosissaan vasta, kun konkreettisesti saa oman lapsensa syliinsä. Vanhemmaksi tuleminen ja varhaisen vuorovaikutuksen vaatimien biologisten ja psykologisten säätelymekanismien kypsyminen vievät aikaa. (Puura & Tamminen 2016).

Isäksi tullessa omat vuorovaikutustaidot joutuvat koetukselle, sillä tarvitaan keskustelua, jakamista ja sopimuksia. On osattava puhua tai muuten ilmaista omat tarpeensa ja myös yritettävä ymmärtää ja asettua toisen tarpeisiin. Vanhemmuus myös kasvattaa ja opettaa uusia asioita aikuiselle. Jos vanhempi haluaa selviytyä lapsen tahtotaistelusta ilman lapsen alistamista ja pakottamista, hän oppii luovuutta ja keinoja, jolla saa lapsen muuttamaan mieltään tai siirtämään kiinnostuksen toiseen asiaan. Vanhemmuus opettaa myös empatiakykyä, määrätietoisuutta, johdonmukaisuutta, aggressioiden hallintaa ja ilmaisua, kykyä iloita edistyksestä, olla tyytyväinen ja onnellinen vanhemmuudesta sekä taitoa antaa myönteistä palautetta ja kykyä myöntää virheensä. (; Wahlberg 2005, 84 - 85; Mannerheimin lastensuojeluliitto 2016b.)

2.4 Isä kasvattajana ja roolimallina

Isän on hyvä olla alusta asti mukana vauvan hoidossa, sillä jos ainoastaan äiti hoitaa lasta, ainoastaan äiti kehittyy lapsen kautta ja vanhemmat vieraantuvat toisistaan. Isä-lapsi-suhteen kehittymiselle alusta asti kehittynyt vuorovaikutus on tärkeä. Isän tapa lohduttaa, pukea ja vaihtaa vaippaa on yhtä hyvä kuin äidinkin. Mitä enemmän turvallisia, hoivaavia aikuisia lapsella on elämässään, sen parempi lapsen on kasvaa ja kehittyä. (Cacciatore 2005, 37.)

2.4.1 Roolimalli

Lääketieteen tohtori Maria Montessori (1870 - 1952) on työskennellessään ympäri maailmaa tehnyt huomion, että kaikilla lapsilla on "vastaanottava mieli". Tämän ansiosta lapsi imee itseensä ympäristön vaikutteet, niin hyvät kuin huonot, minkä tahansa kielen, kulttuurin ja tavat, suhtautumisen itseensä ja muihin ihmisiin sekä käsityksen itsestään. Kolmen

ensimmäisen vuoden ajan lapsi tekee tätä tiedostamattaan ja sen jälkeen tietoisena. Aikuisella on tämän takia vastuu omasta käyttäytymistään ja ohjaajan mallistaan, jonka lapselleen antaa. (Salonen 2015, 23 - 24.)

Vanhemmat ovat vastuussa lastensa kasvavasta arvomaailmasta ja käytösmallista. Esimerkkinä jos vanhemmat joka viikonloppu istuvat sohvalla syöden roskaruokaa ja juoden olutta, antaa tämä mallia lapselle siitä, millainen viikonlopun tulee olla. Jos vanhemmilla ei ole kohtuutta tai sääntöjä omassa elämässään, onko oikein asettaa niitä lapsille? Sanonta ”älä tee niin kuin minä teen, vaan niin kuin minä sanon” on huono kasvatustapa. Lapset seuraavat kaikkea mitä vanhemmat tekevät ja prosessoivat niitä mielessään. Jopa vanhempien keskinäinen tapa riidellä tarttuu lapsen mieleen ja hän saattaa toistaa samanlaista riitelytapaa omassa liitossaan. Parasta kasvatusta ja roolimallia mitä voi lapselle antaa on oma hyvä esimerkki. (Malinen & Kumpula 2005, 43 - 44; Ahlström 2006, 84.)

Juha Hakala (2009, 45) kirjoittaa kirjassaan *Isän kasvatuspöytäkirja* siitä, kuinka on aikuisena tajunnut, että koko elämänsä hän on yrittänyt yltää isänsä jalanjälkiin. Hän kirjoittaa, kuinka poika samastuu tiedostamattaan isäänsä tarkkailemalla hänen tekemisiään, eleitänsä, puheitaan ja liikkeitään. Pienten kokemusten ja hetkien kautta pojasta alkaa kasvaa mies, ja vaikka pojat kuinka sanovat, etteivät kelpuuta omaa isäänsä miehenmallikseen, niin tavalla tai toisella heistä tulee isiensä kaltaisia miehiä.

2.4.2 Riittävä vanhemmuus

Suomessa on 1960 – luvulta alkaen tullut yhä yleisemmäksi jaettu vanhemmuus, joka tarkoittaa yhteisiä ajatuksia kasvatuksesta, kodinhoidosta ja isänkin osallistumisesta lastenhoitoon. Perhe-elämä on tullut tasa-arvoisemmaksi. Tätä ennen Suomessa on ollut miehellä selkeä rooli perheessä. Näitä ovat olleet esimerkiksi kurinpitäjä, rajojen asettaja ja perheen elättäjä. Äidille kuului perheessä lasten hoivaaminen ja huolenpito. (Repo 2009; Ensi- ja turvakotienliitto 2016b.)

On sanottu, että kasvattaminen on vapaaehtoisesti otettu taakka. Taakka varsinkin, kun nykypäivänä aikaa ja kärsivällisyyttä on niin vähän. Taakaksi koettu kasvatus saattaa helposti johtaa rajojen ja sääntöjen kiertämiseen ja häivyttämiseen, jotta vanhemmat pääsisivät helpommalla, sillä kieltäminen aiheuttaa väistämättä lapsen pettymyksen tunteen. Rajat ovat kuitenkin erittäin tärkeitä lapsen kasvatuksessa. Sääntöjä ei kuuluisi kuitenkaan olla liikaa, vaan vanhempien kuuluisi olla loogisia ja joustavia rajojen suhteen. Vanhempi ei voi sallia jotakin toisena päivänä ja toisena päivänä kieltää, myöskään kaikki ei voi olla kiellettyä. Lapselle asetetuissa rajoissa tulee olla tasapaino, jotta hän saa rauhassa oppia uutta, mutta samalla ymmärtää, ettei kaikkea saa tehdä. (Ahlström 2006, 84; Martsola 2006, 37 - 38.)

Lapsen tulee saada vanhemmiltaan fyysistä ja henkistä tilaa, jotta hän voi laajentaa reviiriään ja valloittaa maailmaa. Vanhemman tulee tukea lapsen oma-aloitteisuutta, jotta lapsi rohkaistuu kokeilemaan uutta ja ottamaan riskejä. Jos lapsen yrityksiä olla oma-aloitteinen latistetaan ja torjutaan toistuvasti, lapsi saattaa kokea turhaan syyllisyyttä käytöksestään. Tämä voi johtaa huonoon itsetuntoon vanhempana. Mitä pienempi lapsi on kyseessä, sitä riippuvaisempi hän on vanhempiensa kanssa touhuamisesta, kannustuksesta ja tukemisesta. Näiden avulla lapsi ymmärtää, että sinnikkäällä yrittämisellä onnistuu ja epäonnistumiset ovat ohimeneviä. (Viljamaa 2015, 99 - 100.)

Omalle vanhemmuudelle ja antamalleen kasvatukselle ei kannata kuitenkaan laittaa liian suuria paineita. Väestöliiton psykologi Essi Juvakka (2005, 21 – 27) kirjoittaa teoksessa *Vahva vanhemmuus*, että riittävän hyvä vanhemmuus riittää. Riittävän hyvään vanhemmuuteen kuuluu, ettei vanhemman tarvitse olla täydellinen, kaikki tekevät joskus virheitä, vanhemman tulee olla aikuinen, ei kaveri. Vanhemman tulee kantaa vastuu lapsestaan ja antaa lapsen olla lapsi, hän hoitaa, huolehtii ja tekee päätökset. Riittävän hyvä vanhempi valvoo lapsensa tekemisiä ja antaa kasvaa rauhassa. Vanhempi tietää mitä lapsi on tehnyt, kenen kanssa tai mitä hän on jättänyt tekemättä. Vanhemman tulee luoda lapselleen rajoja ja antaa turvaa, hän lohduttaa ja on läsnä.

Riittävän hyvä vanhempi antaa varauksetonta ihailua lapselleen, lapsen tulee kokea itsensä ihanaksi ja ihmeelliseksi. Vanhempi on vuorovaikutuksessa lapsensa kanssa ja on luotettava. Vanhempi kokee ja saa osakseen monenlaisia tunteita ja niitä on osattava käsitellä, vanhemman tulee myös kantaa vastuu omista sanomisistaan. Vanhemman tulee ymmärtää, että riidat kuuluvat elämään ja hän selvittää niitä väkivallatta. Riitojen jälkeen tehdään sovinto ja osataan pyytää anteeksi. Vanhempi osaa kasvaa vanhempana lapsen mukana. (Juvakka 2005, 21 - 27.)

Riittävän hyvä vanhempi on välillä uupunut ja uskaltaa sanoa sen ääneen. Hyvän vanhemman tulee myös näyttää, että arvostaa itseäänkin, joskus täytyy ottaa omaa aikaa tai olla omia harrastuksiakin, johon lapset eivät kuulu. Vanhempi arvostaa arkea, eikä aina vain odota juhlia ja erikoistilaisuuksia. Lapset arvostavat ja toivovat vanhempien kanssa yhteistä aikaa, vanhempien läsnäoloa ja tavallista kotipuhastelua. Riittävän hyvä vanhempi uskoo omaan vanhemmuuteensa, omiin arvoihinsa ja itseensä. (Juvakka 2005, 21 - 27.)

2.5 Isä, olet tärkeä

Isyyttä on nostettu vasta 1960-luvulla keskustelun aiheeksi ja vasta tällöin isä on alettu pitää varteenotettavina kasvattajina. Isyyttä on alettu viime vuosien aikana korostaa enemmän ja isäkin on saanut tasa-arvoisemman roolin perheessä. Isyyden tukeminen on nykypäivänä yksi sosiaalipoliittinen aihe. Nykypäivän isät haluavat myös olla lastensa kanssa, sillä miltei kaikki isät pitävät isyysvapaansa sekä hoitavat alusta lähtien lapsiaan yhdessä puolisonsa kanssa. Nämä ovatkin hienoja piirteitä nykyisissä, sillä isä on yhtä tärkeä lapselle kuin äitikin. Yksikään äiti ei voi korvata läsnä olevaa isää, joka kohtaa lapsensa, kuuntelee tätä ja puuhaa hänen kanssaan. Isän merkitys lapsen kasvuun ja kehitykseen on nostettu esille monesti nykypäivänä. Isä kannustetaan viettämään aikaa lastensa kanssa. Sillä on todistettuja positiivisia hyötyjä lapsiin sekä isään itseensä. Mies voi oppia puhumisen ja tunteiden näyttämisen taitoja

lapseltaan. (Kolehmainen 2004, 99; Cacciatore & Koiso-Anttila 2009, 50; Mykkänen & Aalto 2010; Eerola & Mykkänen 2014, 15 - 16.)

Jari Sinkkonen (2012, 42 - 43) sanoo kirjassaan *Isäksi ensi kertaa*, että on vakuuttunut poikalapsen perustarpeesta, nahistella ja painia leikkimielisesti aikuisen miehen – mieluiten oman isänsä- kanssa. Hän perustelee tätä väitettä, että sillä on yhteys maskuliinisen ruumiinkuvan muodostumiseen ja käsitykseen omasta itsestä hyvänä ja ehjänä. Jos on ollut nuorena oman isän lähellä ja paininut tämän kanssa, uskaltaa vanhempanakin olla toisten miesten lähellä. Isättömyystutkimuksissa on tutkittu, että isättömyys vaikuttaa varsinkin poikalapseen ja voi altistaa tätä sosiaaliin ongelmiin, väkivaltaisuuteen ja häiritä pojan normaali sosiaali-emotionaalista kehitystä. Seppo Mäkisen (1991) väitöskirjassa on todettu, että ilman isäsuhdetta kasvaneet pojat kärsivät enemmän henkisistä ongelmista, heidän miehinen identiteettinsä oli heikompi ja miehisyytensä huonompi kuin isänsä kanssa asuneilla pojilla. (Mäkinen 1991, Mykkänen & Aalto 2010 mukaan.)

Myös tytöt tarvitsevat isänsä huomiota, kosketusta ja läheisyyttä. Tyttö kaipaa isältään arvostusta ja rakkautta, sillä isä on ensimmäinen mies tytön elämässä. Hän kaipaa isästään keskustelu- ja kiistakumppania suunnitellessaan elämäänsä. Isän mielipiteet ovat tärkeitä tyttärelle, vaikkei tytär niitä kuuntelisi, on hänelle tärkeää tiedostaa ne. On tutkittu, että isättä eläneillä ja isäsuhteessa etääksi jääneillä tytöillä, on suurempi riski aloittaa seksielämä nuorempana ja tulla teiniäidiksi. He etsivät usein seurustelukumppaneikseen vanhempia miehiä, enemmänkin isähahmoiksi kuin poikaystäviksi. (Sinkkonen 2012, 32.)

Ajatukset isästä täydentämässä äiti-lapsi-suhdetta on todettu vääriksi ja tutkimuksissa on selvinnyt, että isää tarvitaan varsinkin lapsen äidistä erkaantumisvaiheeseen. Molemmat vanhemmista luovat oman, yksilöllisen ja tärkeän suhteen lapseensa. Hyvästä isäsuhteesta hyötyy myös mies itse, kun hän huomaa olevansa korvaamaton pienelle lapselleen. Tällöin mies alkaa arvostamaan ja hoitaa itseäänkin paremmin. Kun tuntee olevansa tärkeä, hän alkaa miettiä omaa kasvatustaan ja mitä haluaisi

siirtää tuleville jälkipolville. Isä voi antaa lapsilleen hyvät eväät elämään osoittamalla luottamusta, rakkautta ja kiinnostusta lapsiaan kohtaan. (Cacciatore & Koiso-Anttila 2009, 33; Hämäläinen, 2010, 116; Mykkänen & Aalto 2010.)

Niin kuin edellä on mainittu, isän ei kuitenkaan tarvitse olla täydellinen, ”riittävän hyvä isä” on paras mahdollinen isä. Riittää, kun on tarpeeksi lähellä, jotta pystyy luomaan lapselleen turvallisuuden tunnetta, mutta sen verran kaukana, että voi antaa lapselleen tilaa kasvaa. Lapsilta kysyttäessä hyvä isyys koostuu hyvin yksinkertaisista, mutta tärkeistä asioista. Heidän mielestään isän kuuluu pitää hänestä huolta, olla kiva, asettaa hänelle rajoja ja kasvattaa sekä ”elää ihmisiksi”. (Valkonen 2006; Sinkkonen 2012, 79.)

3 ISÄTYÖ

Isille kohdistettujen palvelujen tarve on kasvanut isyyden ja perherakenteiden muutosten takia. Kun sosiaaliset tukiverkostot ovat kaventuneet, perhe- ja työelämän yhteensovittaminen ja perheen arki on hankaloitunut, tarvittaisiin enemmän tukea ja apua. Myös erityistä tukea kaipaavia isiä on enemmän. Nykyään on enemmän päihderiippuvuutta, uusperheitä, eroperheitä, mielenterveysongelmia ja talousongelmia. Varhaiseksi puuttumiseksi tarvitaan kuntien, yksityisen ja kolmannen sektorin palveluja, jotka ottaisivat isiä aktiivisemmin työskentelyyn mukaan. (Halme 2013.)

Suomessa on Sosiaalihuoltolaki (1301/2014, 26§), joka vaatii;

Kasvatus- ja perheneuvontaa annetaan lapsen hyvinvoinnin, yksilöllisen kasvun ja myönteisen kehityksen edistämiseksi, vanhemmuuden tukemiseksi sekä lapsiperheiden suoriutumisen ja omien voimavarojen vahvistamiseksi. Kasvatus- ja perheneuvontaan sisältyy lasten kasvuun ja kehitykseen, perhe-elämään, ihmissuhteisiin ja sosiaalisiin taitoihin liittyvää arviointia, ohjausta, asiantuntijaneuvontaa ja muuta tukea. Kasvatus- ja perheneuvontaa toteutetaan monialaisesti sosiaalityön, psykologian ja lääketieteen sekä tarpeen mukaan muiden asiantuntijoiden kanssa.

3.1 Ensi- ja turvakotien liitto

Ensi- ja turvakotien liitto joka on valtakunnallinen lastensuojelun kansalaisjärjestö. Se auttaa vaikeissa ja turvattomissa oloissa eläviä lapsia ja perheitä sekä tekee perheväkivaltaa ehkäisevää työtä. Sillä on 30 jäsenyhdistystä eri puolilla Suomea, jotka tarjoavat ammatillista apua ja vapaaehtoisten tukea. (Ensi- ja turvakotien liitto 2016a.)

Ensi- ja turvakotien liitto tekee aktiivisesti työtä myös isä- ja miestyön parissa. Heillä on tarjota miehille palveluja Ensikodeissa, jossa autetaan turvattomissa ja vaikeissa oloissa eläviä vauvoja ja vanhempia. Pääasiallinen toiminta on vanhemman ja vauvan vuorovaikutuksen sekä

arki-elämän sujumuuden tukeminen. Jussi-työ taas on tarkoitettu miehille ja naisille, jotka haluavat ehkäistä tai lopettaa väkivallan käytön lähisuhteissa. Ensi- ja turvakotienliiton jäsenyhdistyksillä on myös monia tapaamispaikkoja, joissa voi tavata muita vanhempia ja lapsia. (Ensi- ja turvakotien liitto 2016c.)

Ensi- ja turvakotien liiton sivuilla on myös monia isyyttä tukevia tekstejä ja oppaita, joissa mukana pohdintaa omasta isyydestä ja miehisyydestä. Tekstit ovat tarkoitettu isille, mutta osa on myös ammattilaisille, jotka työskentelevät isien kanssa.

3.2 Neuvola

Neuvolapalveluilla on tärkeä tehtävä terveys- ja hyvinvoinnin tarjoamisessa ja syrjäytymisen ehkäisyssä. Suomessa neuvolat tavoittavat lähes kaikki odottavat äidit ja 0-6-vuotiaat lapset perheineen. Neuvolat on jaettu kahteen eri muotoon: äitiys- ja lastenneuvolaan. (Terveyden ja hyvinvoinnin laitos 2015.)

Äitiysneuvolan tarkoitus on seurata raskaana olevan äidin hyvinvointia ja terveyttä, sekä ottaa huomioon koko perheen vointi kokonaisvaltaisesti. Neuvolatyöntekijöiden tarkoitus on huomata äidin lisäksi koko perheen avuntarve ja tarjota erilaisia tukimuotoja tarvittaessa. (Uotila 2014.)

Lastenneuvoloiden tehtävänä on seurata alle kouluikäisten lasten kasvua ja kehitystä, tukea lasten vanhempia ja heidän parisuhdettaan sekä edistää terveyttä ja terveellisiä elämäntapoja. Lastenneuvolaan kuuluu tietyt ikätarkastukset niin terveydenhoitajan luona kuin lastenlääkärilläkin. (Terveyden ja hyvinvoinnin laitos 2015a.)

Neuvoloiden kuuluu huomioida lapsen taikka perheen erityistuen tarve. Se arvioidaan, jos lapsella tai perheessä ilmenee vakavia sairauksia tai ongelmia esimerkiksi elinoloissa, mielenterveydessä tai päihteiden kanssa. Mitä aiemmin ongelmat huomioidaan ja mitä aiemmin niihin pystytään puuttumaan ja tarjoamaan apua, sitä vähemmän ongelmat vaikuttavat lapsen kehitykseen. Varhainen apu ehkäisee vaikeuksien kasaantumista

ja siirtymistä seuraavalle sukupolvelle. Neuvolan kuuluu järjestää perheelle konkreettisesti apu, joko lisää neuvola käyntejä tai perhetyöntekijän tukea kotiin. Yhteistyötä voi tehdä myös päivähoiton, lastensuojelun, koulun ja lasten kuntoutusryhmän kanssa. (Terveyden ja hyvinvoinnin laitos 2015a.)

3.3 Perhevalmennus

Ensimmäistä lasta odottavalle perheelle tulee järjestää moniammatillista perhevalmennusta. Siihen sisältyy ryhmämuotoinen perhevalmennus, eli valmennuksessa on useampi, ensimmäistä lasta odottavaa vanhempaa tulevat ryhmäohjaukseen. Synnytysvalmennus on myös osa perhevalmennusta, synnytysvalmennukseen kuuluu osana vapaaehtoinen tutustuminen synnytyssairaalaan. Valmennusta tarjotaan myös uudelleen synnyttäjälle, jos toinen heistä odottaa ensimmäistä lastaan. (Terveyden ja hyvinvoinnin laitos 2015b; Tampereen kaupunki 2016.)

Perhevalmennuksen tavoitteena on valmentaa tulevaa äitiä ja isää synnytykseen, imetykseen, lapsen hoitoon, kasvatukseen, vanhemmuuteen ja muuttuvaan parisuhteeseen. Valmennuksen tarkoitus on edistää sikiön ja lasta odottavan perheen terveyttä, parisuhdetta sekä lapsen ja vanhemman välistä vuorovaikutusta. Perhevalmennuksessa on myös mahdollisuus vertaistukeen. (Terveyden ja hyvinvoinnin laitos 2015b.)

3.4 Kelan isyysvapaa ja isyysloma

Suomen Kansaneläkelaitoksen, eli Kelan toimesta lasten vanhemmat ovat oikeutettuja erilaisiin vanhempainvapaisiin ja niistä maksettaviin tukiin taikka palkkaan. Vapaisiin kuuluvat äitiysvapaa, joka on noin neljä kuukautta, vanhempainvapaa, jonka voi pitää äiti taikka isä. Tältä ajalta maksetaan noin puoli vuotta palkkaa tai tukea. Suomessa tukiin kuuluvat myös lapsilisä, äitiysavustus, joka on joku rahallinen korvaus tai äitiyspakkaus. Kotihoidon tukea maksetaan, jos lapsi ei ole kunnallisessa tai yksityisessä hoidossa, kunnes lapsi täyttää kolme vuotta. (Kela 2016.)

Isän vapaisiin kuuluvat isyysvapaa, joka on enintään 54 arkipäivää, eli noin yhdeksän viikkoa. Isyysvapaata saa pitää samaan aikaan äidin kanssa, kun hän saa vanhempain- tai äitiysrahaa, 1-18 päivää. Loput isyysvapaata isä voi pitää, kun äidin vanhempainrahan saaminen on loppunut. Isyysvapaat tulee pitää ennen kuin lapsi täyttää kaksi vuotta vuotta. Isyysrahaan on oikeutettu, jos on avo- tai avioliitossa lapsen äidin kanssa ja isä osallistuu lapsen hoitoon. Poikkeustilanteissa isyysrahaa voidaan maksaa, jos vanhemmat asuvat eri osoitteissa, esimerkiksi työtilanteen takia, eikä välien rikkoutumisen. (Kela 2016.)

4 OPINNÄYTETYÖN TAVOITE JA TARKOITUS

Opinnäytetyöni tavoitteena on kerätä kyselylomakkeella (LIITE 2) tietoa Ensi- ja turvakotiyhdistyksen perhetupien tiedonantajinani toimivien isien näkemyksistä, kuinka heidän omasta mielestään, heidän oma isänsä on vaikuttanut heidän isyyteensä.

Opinnäytetyöni tarkoituksena on tuottaa isille tietoa, jonka avulla he pystyvät ymmärtämään isyyttään ja näkemään laajemmin isän rooliaan ja kasvatustalliaan, joita he antavat lapsilleen jokapäiväisessä vuorovaikutuksessa.

Yhteistyökumppaninani toimi Ensi- ja turvakotien liitto ja heidän jäsenyhdistyksen, Tampereen Ensi- ja turvakotiyhdistyksen perhetuvat. Perhetupia on kolme: Annantupa, Linnainmaantupa ja Hervantatupa. Perhetuvat toimivat oman alueensa kohtaamispaikkoina kaikille lapsiperheille. Tuissa perheet voivat tutustua toisiinsa ja osallistua yhteisölliseen toimintaan. Perhetupien tarkoituksena on antaa vertaistukea perheeltä toiselle, tukea vanhemmuutta, lasten kasvua ja kehitystä sekä auttamaan arjessa jaksamista. (Tampereen Ensi- ja turvakotiyhdistys 2016.)

5 TIEDONHAKU JA LUOTETTAVUUS

Käytän lähteiden luotettavuuden määreenä tietokirjallisuutta, lääketieteellisiä artikkeleita tai lääke- ja hoitotieteen luotettaviksi määriteltyjä sivustoja. Lähteitä otan pääsääntöisesti 10 vuoden ajalta. Taulukosta (Taulukko 1) voi tarkastella hakemiani hakusanoja sekä kuinka monta osumaa olen saanut hauillani. Olen valinnut internet-lähteeni 10 vuoden sisältä ja ainoastaan lähteitä, jotka viittaavat aiheeseen tai sisältävät oleellista tietoa opinnäytetyöni kannalta. Hakusanoinani olen käyttänyt opinnäytetyölleni merkittäviä sanoja.

Olen käyttänyt paljon kirjallisuuslähteitä, sillä koen kirjallisuuden selkeämmäksi ja luotettavaksi lähteeksi. Kaikki käyttämäni kirjallisuuslähteet ovat tietokirjallisuutta, jolloin niiden sisältämä tieto on luotettavaa. Englanninkielisten lähteiden käyttämättömyys merkitsee, etten ole etsinyt tietoa niin laajasti, sillä en ole käyttänyt ulkomaisia lähteitä työssäni. Olen kyllä löytänyt toissijaisten lähteiden kautta tietoa ulkomaisista tutkimuksista ja väitöskirjoista, joita olen käyttänyt hyväkseni opinnäytetyössäni, mutten ole suoraan hakenut ulkomaista tietoa.

Taulukko 1: Tiedonhaku

Hakukone	Hakusana	Osumat	Käytetyt	Perustelut
Tampub	Varhainen vuorovaikutus	153	1	Julkaisuvuosi ja aihe
	Hyvä lapsuus	152	1	Julkaisun aihe
	Isä	322	1	Julkaisun aihe
Terveysportti	Varhainen vuorovaikutus	18	1	Julkaisuvuosi ja aihe
	Kiintymyssuhde	15	2	Julkaisuvuosi ja aihe
	Äitiysneuvola	42	1	Aihe

Google	Kiintymyssuhde	41200	1	Lähde
	Intersubjektiiivinen	4530	1	Lähde
	Aleksitymia	5730	1	Lähde
THL- sähköiset asiakirjat	Lapsuus	2800	2	Aihe
	Kasvatus	2090	2	Aihe ja julkaisu vuosi
	Neuvola	1210	1	Aihe
	Perhevalmennus	77	1	Aihe
PKi- verkko kirjasto	Varhainen vuorovaikutus	46	5	Aihe ja julkaisu vuosi
	Lapsuus	2551	4	Aihe
	Lapsuus AND aikuisuus	37	2	Aihe
	Ylisukupolvisuus	1	1	Aihe
	Laadullinen tutkimus	78	2	Aihe ja julkaisu vuosi
	Sisällönanalyysi	358	1	Aihe ja julkaisu vuosi
	Isyys	328	6	Aihe
	Parisuhde AND vanhemmuus	4	1	Aihe
	Negatiivinen lapsuuden kokemus	2	2	Aihe
	Vanhemmuus	503	3	Aihe ja julkaisu vuosi
	Kasvatus	1465	2	Aihe

6 TULOKSET JA ANALYSOINTI

Kerään opinnäytetyöhöni tietoa laadullisella menetelmällä. Kvalitatiivinen tiedonkeruumenetelmä sopii paremmin opinnäytetyöni tekoon, sillä kvalitatiivissa lähestymistavassa pyritään ymmärtämään tutkittavan asian laatua, ominaisuuksia ja merkityksiä kokonaisvaltaisesti.

Tutkimusmenetelmässä on tavoitteena tutkijan pyrkimys ymmärtää tutkittavien näkemys tutkittavasta ilmiöstä, kun taas kvantitaavisessa eli määrällisessä tutkimuksessa, tehdään päätelmiä lukujen ja niiden välisten tilastollisten yhteyksien avulla (Aaltola & Valli 2010, 70; Alasuutari 2011, 34; Jyväskylän yliopisto 2015.)

Analysointimenetelmänä käytän sisällöanalyysia, jota voidaan käyttää kaikissa laadullisissa tutkimuksissa perusanalyysimenetelmänä. Tässä analyysimenetelmässä aineistoa tarkastellaan eritellen, samankaltaisuuksia ja eroavaisuuksia tarkastellen. Aineisto on jo valmiina tekstimuodossa, josta pyritään saada yhtäläinen teoreettinen kuvaus. (Tuomi & Sarajärvi 2003, 93,105.)

6.1 Kyselylomake

Kyselylomakkeeni sisältää kolme suljettua kysymystä, joissa kysytään vastaajan ikää, lasten ikää/ ikiä sekä oman isäsuhteen laatua. Ikä-kysymyksillä hahmotan hieman vastaajien ikähaarukkaa, sillä vanhemman omalla iällä voi olla vaikutusta omaan ajattelutapaan isäsuhteestaan. Lasten ikää kysyn, sillä lasten ikä vaikuttaa myös siihen, miltä isyys tuntuu ja onko ns. ”kasvatus” vielä ehtinyt alkaa. Yksivuotiasta on erilaista kasvattaa kuin kuusi vuotiasta.

Suljettu isäsuhteenlaatu kysymys on etukäteiskartoitus, millaisena vastaaja pitää omaa isäsuhdettaan pääasiassa. Vaihtoehdot ovat: lämmin ja läheinen, läheinen, asiallinen, etäinen, etäinen ja kylmä, ei ole ollut isäsuhdetta, isä ei ole halunnut luoda.

Avoimia kysymyksiä on neljä kappaletta. Ensimmäinen avoin kysymys on, millainen vastaajan oma isä on ollut. Toinen kysymys on, onko vastaaja

huomannut käyttäytyvänsä omalle lapselleen samalla tavoin kuin oma isä on käyttäytynyt häntä kohtaan, jos on, millaisissa tilanteissa. Kolmantena kysytään, mitä käyttäytymistapoja ja kasvatustalleja vastaaja haluaisi siirtää omaan isyyteensä ja neljäntenä kysytään, mitä vastaaja ei haluaisi siirtää. Viimeisenä kysymyksenä on, mitä vastaaja haluaisi muuttaa omassa käytöksessään kasvattajana ja miksi.

Haluan näillä kysymyksillä kerätä tietoa, millaisia isäsuhteita kohderyhmälläni on ollut sekä miten he kokevat oman isänsä antamien mallien tarttuneen heihin itseensä. Kysymyslomakkeeni kysymyksillä pyrin myös saamaan tietoa, tiedostavatko isät toistavansa omien isiensä käyttäytymis- tai kasvatustalleja sekä pyrkivätkö tietoisesti poistamaan toiminnastaan asioita, joita ovat kokeneet itse negatiivisiksi malleiksi omassa lapsuudessaan ja nuoruudessaan.

6.2 Tiedonkeruun tulokset ja analysointi

Jaoin kolmelle perhetuvalle yhteensä 75 kappaletta kyselylomakkeita ja sain palautuksia perhetupien kautta neljä ja lähipiiristäni kaksi kappaletta. Näin pienellä aineistoilla ei voi tehdä kovin yleispäteviä johtopäätöksiä. Vaikka laadullisessa tutkimuksessa ei pyritä tilastollisiin yleistyksiin ja opinnäytetyö on opiskelijan harjoitustyö, jolla hän pääsääntöisesti osoittaa vain oppineisuuttaan omalta alaltaan, jolloin aineiston määrällä ei ole niin paljon merkitystä, tulee opinnäytetyössäänkin pohtia aineiston riittävyttä ja sen merkitystä aineiston tuloksille. (Tuomi & Sarajärvi 2003, 87 - 88.)

Tutkimukseen vastanneet olivat iältään 25 - 36-vuotiaita tai vanhempia ja heidän lapsensa olivat iältään välillä yksi ja kolme vuotiaita ja kahdeksan vuotiaita tai vanhempia. Puolet vastanneista kokivat isäsuhteensa olleen lämmin ja läheinen sekä toinen puoli asialliseksi.

Vastaajat kuvaavat isiään rakastaviksi, periaatteellisiksi ja tiukoiksi kasvattajiksi, jotka tekivät paljon töitä perheensä eteen. Useimmat kokivat isäsuhteensa jääneen hieman etäiseksi, isän puhumattomuuden tai henkisen poissa olemisen vuoksi. (Taulukko 2.)

Taulukko 2: Millainen isäsi on ollut?

Alkuperäisilmaisu	Alaluokka	Pääluokka
Asiallinen	Suhde jäänyt etäiseksi	Etäinen
Johdonmukainen	Säännöistä kiinni pitäminen	Periaatteellisuus/ kasvatus
Tehnyt paljon töitä perheen eteen x2	Ollut ehkä fyysisesti vähemmän läsnä, miehen työ tuoda raha	Etäinen / periaatteellisuus
Auttavainen,	Välittänyt perheestään	Rakastavaisuus
Ei puhu tunteistaan x2		Etäinen
Huolehtivainen	Välittänyt lapsistaan ja osoittanut rakkautta	Rakastavaisuus
Tukeva		Kasvattaminen
Etäinen x2	Suhde saattanut jäädä kylmäksi	Etäinen
Oikeudenmukainen	Säännöistä pitänyt kiinni ja kaikilla samat säännöt	Periaatteellisuus
Rakastava	Osoittanut rakkautta	Rakastava
Perhe tärkein	Välittänyt perheestään kaikista eniten	Rakastava
Käytännön läheinen		Opettavainen / kasvattaminen
Kärsivällinen	Pitkä pinnaisuus	Luonteen lujuus
Rauhallinen	Pitkä pinnaisuus, luonteen piirre	Luonteen lujuus
Ollut paikalla muttei läsnä x2	Tunne puolelta jäänyt kylmäksi ja etäiseksi lapsille	Etäinen
Tiukka x4	Rajoja asettava Säännöistä kiinni pitäminen	Periaatteellisuus

Vastaajat kokivat käyttäytyvänsä samoin kuin isänsä komentamistilanteissa, vastuunopettamisessa, käytännönläheisyydessä, rationaalisuudessa sekä sääntöjen ja rajojen kunnioittamisessa. Vastaajat kokivat tulleen itse myös näin kohdelluksi lapsuudessaan tai nuoruudessaan. (Taulukko 3.) Näistä kokemuksia kaikkia eivät ole

negatiivisia. Tämän huomasi, kun lähdin avaamaan seuraavaa kysymystä. Tässä kysymyksessä haettiin tietoa, mitä vastaajat halusivat pitää isänsä kasvatuksesta. (Taulukko 4.) Vastaajat toivoivat omaavansa isiensä huumorintajun ja hauskuuden arjessa, kiinnostuksen omia lapsiaan kohtaan sekä yhdessä tekemisen ilon. He halusivat opettaa lapsilleen tiukat rajat sekä kunnioituksen vanhempiaan kohtaan. Yksi vastaajista toivoi olevansa lapsilleen samanlainen tuki ja turva kuin hänen isänsä oli ollut hänen perheelleen.

Taulukko 3: Millaisissa asioissa koen käyttäytyväni samoin kuin isäni?

Alkuperäisilmaus	Alaluokka	Pääluokka
Äänen korottaminen komentamistilanteissa x2	Hermostuminen haastavissa tilanteissa	Komentaminen
Lapselle vastuun antaminen omasta itsestään, esim. Pukeutuminen x2	Kasvatustilanteet ja lapselle vastuun opettamista	Vastuun opettaminen
Järkiperaisien ratkaisujen tekeminen	Toimiminen enemmän järjellä kuin tunteella	Rationaalisuus
Isä ollut käytännönläheinen	Maalaisjärjen käytön opettaminen ja käyttäminen	Arjessa pärjäämistä
Isällä ollut tiukka ja johdonmukainen kasvatustapa	Rajojen asettaminen ja lipsumattomuus	Kasvattaminen ja kunnioitus sääntöjä kohtaan

Taulukko 4: Mitä isän tapoja ja käyttäytymismalleja isät halusivat säilyttää?

Alkuperäisilmaus	Alaluokka	Pääluokka
Isä ollut käytännönläheinen	Maalaisjärjen käyttö ja arjessa pärjääminen	Käytännöllisyys
Isä ollut perheen tukipilarina olemisen	Rakastava ja luotettava vanhempi	Tuki ja turva
Isällä opettava ja tukeva kasvatusote	Taitojen opettaminen ja yhdessä tekeminen	Kiinnostus lapsia kohtaan
Tiukkuus kasvattamisessa ja rajojen asettamisen x2	Sääntöjen kunnioittaminen ja rajojen asettaminen	Rajat lapsille
Opetettu kunnioittamaan vanhempia	Kunnioittamisen opettaminen	Kunnioitus
Isällä ollut hyvä huumorintaju ja	Hauskuus arjessa	Hauskuus arjessa

hauskuutta arjen tekemisessä x2		
Isä on harrastanut lastensa kanssa ja sitä kautta opettanut taitoja	Taitojen opettaminen ja yhdessä tekeminen	Kiinnostus lapsista
Isä on tehnyt paljon yhdessä lasten kanssa x2	Kiinnostus yhteisestä ajasta	Kiinnostus lapsista

Kysymyksessä seitsemän on käsitelty, mitä vastaajat eivät haluaisi jättää itseensä isän käytös- ja kasvatustapojen mallissa (Taulukko 5). Esiin nousivat kokemukset isästä etäisenä, mikä johtui isän puhumattomuudesta ja tunteiden näyttäjättömyydestä sekä isän fyysisestä poissaolosta. Isän antama fyysinen kuritus sekä huutamalla ja liian tiukoilla rajoilla tehty henkinen kurittaminen olivat asioita, joita vastaajat eivät haluaisi toistaa omassa kasvatuksessaan. Myös toisaalta yhdestä vastaajasta tuntui pahalta liian vapaa kasvatustapa, jolloin isä oli jäänyt etäiseksi, kun ei välittänyt asettaa rajoja lapsilleen. Myös päihteiden liiallinen käyttö nousi esiin yhden vastaajan lomakkeessa.

Taulukko 5: Mitä isän tapoja ja käyttäytymismalleja isät eivät halua säilyttää?

Alkuperäisilmaisu	Alaluokka	Pääloukka
Isä ei ole ollut henkisesti läsnä	Henkinen läsnä oleminen	Etäisyys
Isä ollut kontrolloiva ja asettanut todella tiukoja rajoja	Kontrolloiminen ja valta	Henkinen kurittaminen
Isä ei ole antanut hellyyttä, halauksia tai suukkoja	Fyysisen kosketuksen vähäisyys	Fyysinen etäisyys
Isä käyttänyt runsaasti alkoholia	Alkoholin liika käyttöä	Päihteet
Isä antanut "tosi miehen"-mallia, ei puhuta eikä pussata	Sulkeutuneisuus ja kova kuori	Etäisyys
Isä on huutanut helposti ja paljon	Komentaminen ääntä korottaen	Henkinen kurittaminen
Isä on rankaissut fyysisesti	Fyysinen kuritus	Fyysinen kuri
Liian vapaasti saanut mennä ja tulla omanmielen mukaan	Liian vähän rajoja, ei kasvateta ollenkaan	Välinpitämättömyys rajoissa
Ei ole kannustettu harrastuksiin x2	Harrastamisen tukeminen	Kannustaminen

Ei ole puhuttu tunteista eikä niitä ole näytettykään	Tunteettomuus ja puhumattomuus	Sulkeutuneisuus
Isällä ollut lyhyt pinna ja hermostunut helposti	Heikot hermot, ärsyyntymiskynnys pieni	Lyhyt pinna
Isä ollut pitkiä aikoja poissa kotoa työn teon varjolla	Isä ei ole ollut fyysisesti läsnä	Etääntyminen

Viimeisessä avoimessa kysymyksessä pyysin vastaajia pohtimaan omaa kasvatustaan ja mitä he haluaisivat siinä muuttaa. Esiin nousi yhteisen ajan ja tekemisen lisääminen sekä läsnä oleminen yhdessä oltaessa. Myös tasavertaisuuden kuvan antaminen lapsille, esimerkiksi kotitöiden jakamisessa, koettiin muutoksen kohteeksi sekä pinnan pidentäminen, ettei niin helposti menettäisi hermojaan tiukoissa tilanteissa. (Taulukko 6.)

Taulukko 6: Mitä haluaisit muuttaa omassa kasvatustavassasi?

Alkuperäisilmaisu	Alaluokka	Pääluokka
Haluaisin viettää enemmän aikaa lasten kanssa	Yhdessä olemista ja tekemistä	Yhteinen aika ja läsnä oleminen
En haluaisi olla niin äkkipikainen	Lisää hermoja	Hermot
Haluaisin päättäväisemmän otteen kasvatukseen	Lisää auktoriteettia itselleen	Auktoriteettina oleminen
Haluaisin olla enemmän läsnä yhdessäolo hetkissä	Henkisestä läsnä	Yhteinen aika ja läsnä oleminen
Haluaisin lasten näkevän enemmän kotitöiden jakamista tasavertaisesti vanhempien kesken	Tasavertaisuus vanhempien kanssa	Kotityöt
Haluaisin olla pidempi pinnaisempi ja etten korottaisi ääntäni niin helposti x2	Lisää hermoja	Hermot
Haluaisin osallistua enemmän	Tasavertaisuus vanhempien kesken ja yhdessä olemista ja tekemistä	Kotityöt Yhteinen aika ja läsnä oleminen

7 POHDINTA

Opinnäytetyöni tavoitteena oli kerätä tietoa, kuinka tiedonantajinani toimivat isät, kokevat heidän omien isiensä vaikuttaneen heidän isyyteensä. Sain mielestäni suhteellisen kattavasti erilaisia kokemuksia, joissa oli yhteneväisyyksiä kuin eroavaisuuksiakin.

Tuloksia tarkasteltaessa esille tuli asioita kuten, isät koettiin etäisiksi, vaikka he tekivätkin kaikkensa oman perheensä eteen. Isien kuvattiin olevan kykenemättömiä keskustelemaan taikka näyttämään tunteitaan. Tällainen puhumattoman ja tunteitaan näyttämättömän miehen malli näkyy siis edelleen meidänkin sukupolven isien isissä. Tässä korostuu vaikenemisen perintö, joka on siirtynyt isien mukana jälkipolville, aiheuttaen etäisyyttä lasten ja isien välille. Vaikka monet vastaajista kuvasivat isiään lämpimänä ja välittävänä, he kuitenkin mainitsivat, että isällä oli ongelmia puhua ja näyttää tunteitaan. Huumori ja hauskuus olivat pääsääntöisesti isien ainoat ulospäin näytetyt tunteet. (Hämäläinen 2010, 25.)

Pohdin vastauksia lukiessani vastaajien ikää. He kaikki ovat syntyneet 80-luvulla, jolloin he ovat kokeneet kouluikäisinä Suomen 1990-luvun laman. Tällöin talous on ollut tiukalla ja jos on ollut töitä, niitä on joutunut tekemään paljon perheensä eteen. Tällöin stressi työllisyydestä ja taloudesta on aiheuttanut paljon murhetta, jolloin on voinut olla vaikeaa olla läsnä. Pohdin, voisiko tämäkin olla yksi syy isien etäisyyteen, puhumattomuuteen ja poissaolemiseen, ylisukupolvisten käytösmallien periytymisten lisäksi.

Useimmiten oman isän mallin toistaminen tulee esille omia lapsia saadessa. Aineistosta huomasi, että isät tuntuvat tiedostavan, mitä heidän ei tule toistaa omien isiensä mallissa. He haluavat kannustaa lapsiaan, tukea heitä valinnoissaan, olla läsnä, touhuta ja harrastaa yhdessä lasten kanssa sekä toimia tasa-arvoisesti perheessä. Isät eivät halua toistaa fyysistä eikä henkistä kurittamista omassa kasvatuksessaan. Tutkimusten mukaan tunnistaminen, missä omat vanhemmat ovat toimineet

ymmärtämättömästi tai väärin, auttaa luomaan hyvän ja tasapainoisen suhteen lapsiinsa. Näin vanhempi on osannut käsitellä asian itsensä kanssa, jotta sitä ei tarvitse siirtää jälkipolville. (Dumas 2008, 44 - 47; Mannerheimin lastensuojeluliitto 2016c.)

Rajojen asettaminen ja sääntöjen kunnioittaminen olivat yksi teema, joka nousi esille vastauksissa. Isät, joilla oli lapsuudessaan rajat ja säännöt, sekä joilla ei näitä ollut, halusivat omille lapsilleen asettaa rajat ja opettaa kunnioittamaan sääntöjä. Vanhempien kuuluu olla lapsilleen esimerkillisiä ja kunnioittaa samoja sääntöjä, kuin he lapsilleenkin asettavat.

Vanhemmat eivät saisi asettaa liian tiukkoja, mutta eivät myöskään liian löyhiä rajoja lapsilleen. Rajoissa kuuluu olla tasapaino ja loogisuus, jotta lapsi pystyy tutkia maailmaa luottavaisin mielin. (Alhström 2006, 84.)

Pari isää mainitsi myös, kuinka heitä ei oltu kannustettu lapsena esimerkiksi harrastamaan. He halusivat nyt omille lapsilleen tarjota tukea ja kannustusta, joka on todella tärkeä osa lapsen itsetunnon kasvua. Lasta kuuluu kannustaa ja kehottaa oma-aloitteisuuteen, eikä lytätä häntä hänen epäonnistuessaan. Näin lapsi saa tarpeeksi fyysistä sekä henkistä tilaa vanhemmiltaan ja kasvaa luottamaan itseensä ja kanssa ihmisiinsä. (Viljamaa 2015, 99 - 100.)

Yhteinen tekeminen, yhdessä vietetty aika ja henkinen läsnä oleminen korostuivat myös tiedonantajieni vastauksissa. Ne koettiin tärkeiksi ja näitä seikkoja monet isistä halusivat antaa omille lapsilleen ja parantaa omassa vanhemmuudessaan. Tämä on hienoa, sillä tutkimuksissa on todettu, että isän rooli on yhtä merkittävä lapsen kehityksessä ja kasvussa kuin äidinkin rooli. Isä ei ole enää vain perheen elättäjä ja äiti - lapsi-suhteen täydentäjä, vaan tasa-arvoinen kasvattaja äidin rinnalla. Nykyisin, kun isiä kannustetaan olemaan mukana lapsensa kasvatuksessa ja isän roolia korostetaan enemmän, se tuo varmasti isille myös tärkeyden tunnetta perheenjäsenenä. Tiedonantajinani toimivat isät tuntuivat myös kokevan tärkeäksi, että heidän lapsensa näkevät tasa-arvoisen kotitöiden jaon sekä kasvattajanroolin. (Kolehmainen 2004, 99; Mykkänen & Aalto 2010.)

Itse yllätyin vastausten pääsääntöisestä positiivisuudesta. Ehkä olin lähtenyt hakemaan alitajuntaisesti enemmän negatiivisia puolia, mutta enemmän vastauksista huokui positiivinen kokemus omasta isästään. Monet tuntuivat kokevan, jopa isän roolin kuuluvan olla ahkerasti työtä tekevä ja perheen elannon ansaitseva. Vaikka isältä kaivattiinkin huomiota, kannustamista ja läsnä olemista niin fyysisesti kuin henkisesti, tulkitsin, etteivät tiedonantajinani toimineet isät kokeneet omia isiään huonoina.

7.1 Eettisyys ja luotettavuus

Eettisestä näkökulmasta katsottuna opinnäytetyöni ei välttämättä toteutunut, sillä kaksi kyselylomakkeeseen vastanneista ovat lähipiiristäni. He eivät välttämättä vastanneet täysin rehellisesti, kun tietävät minun lukevan vastaukset. Voi olla vaikea vastata kysymyksiin, jossa joutuu paneutumaan henkilökohtaisiin ja mahdollisesti vaikeisiin asioihin, kun tietää, että tuttu lukee vastaukset ja tekee niistä johtopäätöksiä. Myös Hervantatuvan isä-lapsi-illasta hakemani kyselylomakkeet eivät välttämättä ole niin rehellisiä, sillä tapasin heidät kasvokkain. Tällainen kohtaaminen saattaa tehdä vaikeista asioista kertomisen hankalaksi, sillä vastaajan mielestä pystyn heidät tunnistamaan vastauksista.

Sisällönanalyysi on tehty täysin yhden ihmisen tulkinnan perusteella, sillä olen itse poiminut minun mielestäni tärkeimmät asiat vastauksista ja luokitellut niitä pää- ja alaluokkiin. Jos olisi ollut toinen silmäpari tulkitsemassa vastauksia, olisi saattanut tulla toisenlaista näkökulmaa vastauksille ja näiden tulkinnalle. Myös aineiston vähäisen määrän perusteella opinnäytetyöni johtopäätökset eivät voi olla yleispäteviksi luotettavia. Ne ovat suuntaa antavia ja tukevat hakemaani teorian tietoa, muttei tuloksista voi luotettavia toteamuksia tehdä.

7.2 Opinnäytetyö prosessina

Opinnäytetyöni oli tiukalla aikataululla suunniteltu ja hieman raskas yksin toteuttavaksi, mutta mielenkiintoinen. Otin itse yhteyttä alun perin Ensi-ja

turvakotien liittoon ja pyysin heiltä yhteistyöt ja ajatus opinnäytetöni aiheeksi. Tämän jälkeen järjestin tapaamisia; ensiki ensi- ja turvakotien liiton Pirjo Kotkamon kanssa. Hän ohjasi minut ottamaan yhteyttä Perhekulma Puhuriin, josta minut ohjattiin ottamaan yhteyttä Tampereen Perhetupiin. Kun olin saanut aiheeni sovittua ja päätettyä, aloitin teorian pohjan rakentamisen ja kyselylomakkeen rungon suunnittelun, jotta pystyisin tarkentamaan opinnäytetyöni aihetta. Aiheeni harhaili alussa suunnasta toiseen, kunnes sain kiinni ideasta, että teen isyyden ylisukupolvisuudesta. Isyys ja kasvatuksen ylisukupolvisuus ovat todella mielenkiintoisia aiheita ja toivoinkin työtä tehdessä, että minulla olisi enemmän aikaa tehdä opinnäytetyötäni. Jos olisin tehnyt työtä parin kanssa, olisimme voineet suorittaa mahdollisesti kyselylomakkeen sijaan haastattelut, mutta yksin työtä tehdessäni koin haastattelun liian vaativaksi, jotta edes yrittäisin sitä.

Prosessi eteni hyvin ja sujuvasti siihen asti, kunnes koitti lomakkeiden viimeinen palautuspäivämäärä. Tähän mennessä oli ainoastaan Annantuvalla palautunut kaksi lomaketta. Tämän jälkeen kysyin parilta ystäväni puolisolta, voisivatko he vastata kyselyyn, johon he suostuivat. Otin yhteyttä myös perhetupiin ja kysyin, olisiko heillä iltoja, jolloin isiä olisi tulossa paikalle, jotta voisin tulla ”myymään” opinnäytetyötäni paikan päälle. Hervantatuvalla oli tulossa isä - lapsi-ilta. Paikanpäälle tuli kaksi isää, jotka molemmat suotuisasti vastasivat kyselyyn. Pohdin tämän jälkeen, että minun olisi kannattanut alun alkaen kiertää tällaisia isä-iltoja, jolloin olisin varmasti saanut lisää vastauksia. Isät olisivat näin saaneet heti vastata kyselyyn ja palauttaa sen minulle, näin heiltä olisi jäänyt lomakkeen palauttamisen tuottama vaiva pois kokonaan.

Kyselyyn vastanneiden ikähaarukka jäi myös suppeaksi. Kyselyyn vastanneet olivat jo ns. ”aikuisempia vanhempia”, joten heidän ikäisenä ovat käsitelleet omat tunteensa omiin vanhempiinsa. Laajemmalla vastaajamäärällä olisi saanut enemmän perspektiiviä, miten nuoremmat vanhemmat ajattelevat omaa vanhemmuuttaan suhteessa omiin vanhempiinsa. Näin pienellä aineistolla on vaikea tehdä yleispäteviä johtopäätöksiä, mutta jos aloittamaani työtä jatkaisi, voisi käyttää

haastattelua, jolloin saisi laajempaa näkemystä ja tietoa isien kokemuksista ja ajatuksista. Myös kyselylomakkeiden mahdollinen jakaminen vielä laajemmalle vastaajapiirille, esimerkiksi neuvoloihin, mahdollistaisi suuremman aineiston.

Opin opinnäytetyön teossa paljon isyydestä, vanhemmuudesta, lapsuudesta, kasvatuksen ja roolimallin vaikutuksesta aikuisuuteen. Opin myös ajattelemaan oman vanhemmuuteni vaikutuksesta tyttäreeni. Koko työn teon vertasin ja tulkitsin lukemaani tietoa, omaan vanhemmuuteeni ja herättelin kysymyksiä itselleni omasta vanhemmuuden mallistani omalle lapselle. Haastoin myös puolisoani pohtimaan omaa käytöstään ja omia lapsuuden kokemuksiaan verrattaen lukemaani tietoon.

Harjoittelin työni aikana aikataulujen suunnittelua sekä oman aikani aikataulutusta. Pienen tyttären äitinä tällaista aikataulusta on välttämätön tehdä, sillä välillä aika on todella kortilla. Opin arvioimaan luettua tietoa ja valitsemaan omalle aiheelleni tärkeimpiä asioita, joista on hyvä mainita. Opin paljon uutta tiedonhausta sekä miten luotettavaa tietoa pystyy hakemaan. Kokonaisuudessaan prosessi on ollut haastava, mutta antoisa ja opettavainen. Olen tyytyväinen kokonaisuudessaan oman työni jälkeen ja tuotokseen mitä sain aikaan.

Lopuksi haluaisin kiittää yhteistyötä kanssani tehneitä ja minua auttaneita Tampereen perhetupia: Hervantatupaa, Annantupaa ja Linnainmaatupaa. Ilman näitä en olisi saanut kerättyä aineistoa tätäkään vähää. Haluan myös kiittää Ensi- ja turvakotien liiton Pirjo Kotkamaa, joka otti aiheeni vastaan ja ohjasi minut oikeaan suuntaan projektini alussa. Ilman näitä yhteistyökumppaneita en olisi saanut tutustua näin mielenkiintoiseen aiheeseen.

LÄHTEET

Aaltola, J. & Valli, R. 2010. Ikkunoita tutkimusmetodeihin II, näkökulmia aloittelevalle tutkijalle tutkimuksen teoreettisiin lähtökohtiin ja analyysimenetelmiin. Jyväskylä: Ps-kustannus.

Ahlström, N. 2015. Kiintymyssuhteen merkitys trauman siirtymisessä yli sukupolvien. Teoksesta A. Suokas-Cunliffe (toim.) Häpeästä myötätuntoon – näkökulmia vakavaan traumatisoitumiseen. Helsinki: Kopio Niini Oy.

Ahlström, S. 2006. Kodin itsemääräämisoikeus vai säädetyt lait? Teoksesta E. Hermanson & R. Martsola (toim.) Aikuinen vanhemmuus – kadonneen kasvatuksen jäljillä. Helsinki: Gummerrus kirjapaino Oy.

Alasuutari, M. & Nummenmaa, A. 2008. Metaforat lapsuuden ja kulttuuristen merkitysten kantajina. Teoksesta T. Tamminen, A. Lahikainen & R-L. Punamäki (toim.) Kulttuuri lapsen kasvattajana. Vantaa: WSOY.

Alqvist, K., Broberg, A. & Tjus, T. 2005. Kliininen lapsipsykologia. Helsinki: Edita Prima Oy.

Cacciatore, R. 2005. Aika ja jaksaminen nuorten perheissä. Teoksessa J. Syrjälä (toim.) Vahva vanhemmuus. Helsinki: Erweko painotuote Oy.

Cacciatore, R. & Koiso-Anttila, S. 2009. Pelastakaa pojat! 4.painos. Jyväskylä: Gummerrus Kirjapaino Oy.

Dumas, D. 2008. Isää vailla – isän merkitys lapsen tasapainossa. Helsinki: Tampereen yliopisto paino Juvenes Oy.

Eerola, P. & Mykkänen, J. 2014. Isän Kokemus. Tampere: Hakapaino.

Ensi- ja turvakotien liitto. 2016a. Liitto. [viitattu 9.6.2016] saatavissa: <http://www.ensijaturvakotienliitto.fi/liitto/>

Ensi- ja turvakotien liitto. 2016b. Isyys kasvamassa. [viitattu: 13.6.2016] saatavissa: <http://ensijaturvakotienliitto-fi-bin.directo.fi/@Bin/e503a81983a85f35969f5e85ecd3b791/1465838189/ap>

plication/pdf/4011554/Isyyden%20moninaisuus%20ja%20lains%C3%A4%C3%A4d%C3%A4nt%C3%B6%203.pdf

Ensi- ja turvakotien liitto. 2016c. Miehenä ja isänä. [viitattu 14.6.2016] saatavissa: <http://www.ensijaturvakotienliitto.fi/tyomuodot/miehenaja-isana/>

Furman, B. 2010. Ei koskaan liian myöhäistä saada onnellinen lapsuus. 9. painos. Juva: Bookwell Oy.

Golding, K. 2014. Hoitava kiintymys – terapeutin vanhemmuus. Tampere: Tammerprint Oy.

Hakala, J. 2009. Isän kasvatusoppi. Jyväskylä: Gummerrus Oy.

Halme, N. 2013. Isän ja lapsen yhdessäolo. Terveyden ja hyvinvoinnin laitos. [viitattu: 14.6.2016] saatavissa: http://www.terveydenhoitajaliitto.fi/easydata/customers/sthl/files/th-paivat2013esitykset/isan_ja_lapsen_yhdessaolo_terveydenhoitajapaivat_halme_070213.pdf

Hastrup, A. & Puura, K. 2015. Varhainen vuorovaikutus. Terveyden – ja hyvinvoinninlaitos. Lastenneuvolakäsikirja. [viitattu: 7.6.2016] saatavissa: <https://www.thl.fi/fi/web/lastenneuvolakasikirja/ohjeet-jatukimateriaali/menetelmat/psykososiaalinen-kehitys/vavu>

Hautamäki, A. 2008. Naisen yksilöllistymisen mahdollisuus ja hinta – oman äänen löytäminen ja äitiys. Teoksesta T. Tamminen, A. Lahikainen & R-L. Punamäki (toim.) Kulttuuri lapsen kasvattajana. Vantaa: WSOY.

Hermansson, K. 2012. Varhainen vuorovaikutus ja itsetunnon kehitys. Terveyskirjasto. [viitattu: 7.6.2016] saatavissa: http://www.terveyskirjasto.fi/terveyskirjasto/tk.koti?p_artikkeli=kot00302

Huttunen, J. 2014. Isyyden muutos ja tulevaisuus. Teoksesta P. Eerola & J. Mykkänen (toim.) Isyyden kokemus. Tampere: Hakapaino.

Hämäläinen, P. 2010. Isä ja minä – ainutlaatuinen suhde hyvässä ja pahassa. Juva: Bookwell Oy.

Juvakka, E. 2005. Riittävän hyvä riittää. Teoksessa J. Syrjälä (toim.) Vahva vanhemmuus. Helsinki: Enwerko painotuote Oy.

Karlsson, H. 2003. Psykiatria – aleksitymia ja aivot. Lääketieteellinen aikakausikirja Duodecim. [viitattu: 20.6.2016] saatavissa: http://duodecimlehti.fi/web/guest/arkisto?p_p_id=Article_WAR_DL6_Articleportlet&viewType=viewArticle&tunnus=duo93688&_dlehtihaku_view_article_WAR_dlehtihaku_p_auth=

Kela. 2016. Raskaus ja vauva-aika. [viitattu 14.6.2016] saatavissa: <http://www.kela.fi/lapsiperheet>

Korpela, S. 2015. Kiintymyssuhteen merkitys- uskallatko luottaa rakkauteen? Väestöliitto. [viitattu: 7.6.2016] saatavissa: <http://www.vaestoliitto.fi/parisuhde/?x17665=4569394>

Laki sosiaalihuollosta 1301/2014

Lammi-Taskula, J. & Karvonen, S. 2014. Lapsiperheiden hyvinvointi 2014-lasten oikeudet toteutuvat Suomessa vain osittain. Terveiden ja hyvinvoinnin laitos. [viitattu: 10.6.2016] saatavissa: <https://www.thl.fi/fi/-/lapsiperheiden-hyvinvointi-2014-lasten-oikeudet-toteutuvat-suomessa-vain-osittain>

Malinen, V. & Kumpula, S. 2005. Terve ja toimiva parisuhde – vanhemmuuden kivijalka. Teoksessa J. Syrjälä (toim.) Vahva vanhemmuus. Helsinki: Erweko painotuote Oy.

Mannerheimin lastensuojeluliitto. 2016a. Lapsen ja vanhemman varhainen vuorovaikutus. [viitattu: 7.6.2016] saatavissa: http://www.mll.fi/vanhempainnetti/tietokulma/vanhemmuus_ja_kasvatus/lapsen_ja_vanhemman_varhainen_vu/

Mannerheimin lastensuojeluliitto. 2016b. Ajatuksia isyydestä. [viitattu 7.6.2016] saatavissa:
http://www.mll.fi/vanhempainnetti/tietokulma/vanhemmuus_ja_kasvatus/isyys/

Mannerheimin lastensuojeluliitto. 2016c. Oman lapsuuden eväät vaikuttavat. [viitattu: 15.6.2016] saatavissa:
http://www.mll.fi/vanhempainnetti/kipupisteita/saara_vastaa_vanhemmille/oman_lapsuuden_evaat_vaikuttavat/

Martin, T., Karlsson, L. & Marttunen, M. 2011. Temperamentti ja kiintymysuhde nuoruusiän masennuksen riskitekijöinä. Duodecim.

Martsola, R. 2006. Lapsiaikuisia ja aikuislapsia. Teoksessa. E. Hermanson & R. Martsola (toim.) Aikuinen vanhemmuus – katoavan kasvatuksen jäljillä. Helsinki: Gummerru kirjapaino Oy.

Minkkinen, J. 2015. Lapsen hyvinvointimalli. Väitöskirja. Tampere: Tampereen yliopisto.

Mykkänen, J. & Aalto, I. 2010. Isyyden ihanteet, arki ja kokemukset-raportti isyyden tutkimuksesta Suomessa. Nuorisotutkimusseura. Helsinki: Nuorisotutkimusverkosto. [viitattu: 30.9.2016] saatavissa:
<http://www.nuorisotutkimusseura.fi/images/julkaisuja/isyydenihanteet.pdf>

Puura, K. & Tamminen, T. 2016. Pikkulapsi psykiatria – ei tarua vaan todellisuutta. Duodecim. Terveysportti. [viitattu 9.6.2016] saatavissa:
http://www.terveysportti.fi.aineistot.lamk.fi/dtk/ltkb/koti?p_artikkeli=duo13136&p_haku=kiintymyssuhde

Repo, K. 2009. Lapsiperheiden arki. Väitöskirja. Tampere: Tampereen yliopisto.

Salonen, M. 2015. Pieni ja suuri samassa veneessä. Saksa: Books on Demand GmbH.

Sinkkonen, J. 2004. Kiintymysuhdeteoria – tutkimuslöydöksiä käytännön sovelluksiin. Lääketieteellinen aikakausikirja Duodecim. [viitattu 7.6.2016] saatavissa: <http://www.terveyskirjasto.fi/xmedia/duo/duo94437.pdf>

Sinkkonen, J. 2012. Isäksi ensi kertaa. Helsinki: Werner Söderström Oy.

Tamminen, T. 2004. Olipa kerran lapsuus. Juva: WSOY.

Tampereen Ensi- ja turvakotiyhdistys. 2016. Lapsiperheet. [viitattu: 9.6.2016] saatavissa: <http://www.tetuko.fi/?sivu=6#perhetuvat>

Tampereen kaupunki. 2016. Perheenlisäystä odottavan ABC. [viitattu: 14.6.2016] saatavissa: <http://www.tampere.fi/sosiaali-ja-terveyspalvelut/lapsiperheiden-palvelut/aitiys-ja-lastenneuvolat/abc.html#perhe-jasynnytysvalmennus>

Terveyden ja hyvinvoinnin laitos. 2015a. Neuvola palveluista tukea perheille. [viitattu 14.6.2016] saatavissa: <https://www.thl.fi/fi/web/hyvinvointi-ja-terveyserot/keinot/esimerkkeja/lastenneuvola>

Terveyden ja hyvinvoinnin laitos. 2015b. Perhevalmennus. [viitattu: 14.6.2016] saatavissa: https://www.thl.fi/fi/web/lapset-nuoret-ja-perheet/peruspalvelut/aitiys_ja_lastenneuvola/aitiysneuvola/perhevalmennus

Tieteen tietopankki. 2013. Kielitiede: Intersubjektivisuus. [viitattu 13.6.2016] saatavissa: <http://tieteentermipankki.fi/wiki/Kielitiede:intersubjektivisuus>

Tuhkasaari, P. 2013. Ylisukupolvisuus - integraatioprosessi psykoanalyttisessä psykoterapiassa. Multiprint Oy

Tuomi, J. & Sarajärvi, A. 2003. Laadullinen tutkimus ja sisällönanalyysi. 1.-2. painos. Jyväskylä: Gummerrus Oy.

Uotila, J. 2014. Äitiysneuvola tarkastukset ja neuvolassa annettu hoito. Duodecim. Terveysportti. [viitattu: 14.6.2016] saatavissa:

http://www.terveysportti.fi.aineistot.lamk.fi/dtk/ltk/koti?p_artikkeli=ykt00632&p_haku=%C3%A4itiysneuvola

Vaillaint, G. 2010. Onnellisuus on rakkautta. Terveysportti. [viitattu 9.6.2016] saatavissa:

http://www.terveysportti.fi.aineistot.lamk.fi/dtk/ltkb/koti?p_artikkeli=duo99210&p_haku=kiintymyssuhde

Valkonen, L. 2006. Isä lapsen elämässä. Power point- esitys. Ensi- ja turvakotien liitto. [viitattu: 21.5.2016] saatavissa:

<http://www.ensijaturvakotienliitto.fi/@Bin/4059958/L%C3%A4sn%C3%A4oiva+is%C3%A4+lapsen+kannalta.pdf>

Veijola, J. 1996. Aikuisiän mielenterveys ja lapsuuden kokemukset. Väitöskirja. Turku: Kelan tutkimuskeskus, kirjapainoalan työkokeilu.

Viljamaa, J. 2015. Narsistin lapsena – pitkä tie itsenäisyyteen. Bookwell Oy.

Wahlberg, K-E. 2005. Lapsi vanhemmuutta kasvattamassa. Teoksessa J. Syrjälä (toim.) Vahva vanhemmuus. Helsinki: Erweko painotuote Oy.

LIITTEET

Liite 1: Infokirje tiedonantajilleni

Hei,

Olen sairaanhoitajaopiskelija Lahden ammattikorkeakoulusta ja teen opinnäytetyötä *Isä kasvattajana ja roolimallina*, jossa selvitän miten vanhempien kasvatusta ja roolimalli, jonka lapsuudessa saa vaikuttavat lapseen ja näin omaan vanhemmuuteen. Usein omat kasvatustavat nimittäin tulevat omilta vanhemmiltaan, jotka ovat taas ottaneet ne omilta vanhemmiltaan. Opinnäytetyössäni keskityn pääasiassa isyyteen ja isän rooliin.

Opinnäytetyön toteutusta varten tarvitsisin Teitä isiä vastaamaan kyselylomakkeessani oleviin kysymyksiin. Kysymykset liittyvät Teidän omaan isäsuhteeseen ja isyyteen.

Kyselyyn voitte vastata myös Te, joilla ei ole ollut biologista isää elämässänne mukana tai biologinen isä on ollut paljon etäisempi, kuin esimerkiksi isäpuoli. Toivon, että kyselyyn vastatessanne otatte huomioon, sen isähahmon, kuka on vaikuttanut teihin eniten, olkoon se biologinen isä tai isäpuoli.

Toivon, että jaksatte pohtia ja hieman syventyä vastauksiinne. Vastauksia saa jatkaa kyselylomakkeen selkäpuolelle.

Kysely tulisi palauttaa vastauksineen Perhetuvalle viimeistään 16.9.2016.

Kiitos yhteistyöstänne ja ajastanne!

Noora Villa

noora.villa@student.lamk.fi

Sairaanhoitajaopiskelija

Lahden ammattikorkeakoulu

Liite 2: Kyselylomake

Isä kasvattajana ja roolimallina

Rastita oikea vaihtoehto

1. Ikä

- <18
- 18-24
- 25-30
- 30-35
- 36 <

2. Lasten ikä

jos useampi lapsi, eri ikähaarukasta, rastita useampi vaihtoehto

- 0-1
- 2-3
- 4-5
- 6-7
- 8<

3. Onko isäsuhde omaan isääsi ollut

voi rastittaa myös useamman vaihtoehdon

- Lämmin ja läheinen
- Läheinen
- Asiallinen
- Etäinen
- Etäinen ja kylmä
- Ei ole ollut isäsuhdetta, isä ei ole halunnut luoda

Vastaa avoimiin kysymyksiin omin sanoin

4. Kuvaile millainen oma isäsi on ollut isänä?

.....

.....

.....

.....

.....

5. Oletko huomannut käyttäytyväsi omalle lapsellesi/ omille lapsillesi samalla tavalla kuin oma isäsi käyttäytyi sinua kohtaan? Jos olet niin kuvaile millaisissa tilanteissa?

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

6. Kerro mitä oman isäsi tapoja ja käyttäytymismalleja HALUAISIT siirtää omaan isyyteesi?

.....

.....

.....

7. Kerro mitä oman isäsi tapoja ja käyttäytymismalleja ET haluaisi siirtää omaan isyyteesi?

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

8. Mitä haluaisit muuttaa omassa käyttäytymisessäsi kasvattajana? Miksi?

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....